

Національна
академія наук України

Інститут
української археології та джерелознавства
імені М.С.Грушевського

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
MYKHAILO HRUSHEVSKY DIGITAL ARCHIVES

Видавництво "Світ"

<http://svit.gov.ua/>

Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ

ТВОРИ у 50 томах

Видавнича рада:

Борис ПАТОН — голова
Любомир ВІНАР • Іван ДРАЧ • Аркадій ЖУКОВСЬКИЙ
Іван КУРАС • Володимир ЛИТВИН • Олексій ОНИЩЕНКО
Омелян ПРІЦАК • Френк СИСИН • Ярослав ЯЦКІВ

Головна редакційна колегія:

Павло СОХАНЬ — головний редактор
Ярослав ДАШКЕВИЧ — заст. головного редактора
Ігор ГИРИЧ — відповідальний секретар
Геннадій БОРЯК • Віктор БРЕХУНЕНКО • Іван БУТИЧ
Сергій БЛОКІНЬ • Василь ДАНИЛЕНКО • Микола ЖУЛИНСЬКИЙ
Олександр КУЧЕРУК • Олександр МАВРІН • Ігор МЕЛЬНИК
Надія МИРОНЕЦЬ • Юрій МИЦИК • Всеволод НАУЛКО
Руслан ПИРИГ • Валерій СМОЛІЙ • Ольга ТОДІЙЧУК
Василь УЛЬЯНОВСЬКИЙ • Ярослав ФЕДОРУК

Михайло ГРУШЕВСЬКИЙ

Том 6

Серія
ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ ТА РОЗВІДКИ
(1895–1900)

МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ
MYKHAILO HRUSHEVSKY DIGITAL ARCHIVES

ЛЬВІВ
ВИДАВНИЦТВО
«СВІТ»
2004

ББК 63.3 (4 УКР)
Г91

*Видано за підтримки Президента України
на замовлення Державного комітету
телебачення і радіомовлення України
за Програмою випуску
соціально значущих видань*

*Затверджено Вченою радою
Інституту української археографії та джерелознавства
імені М.С.Грушевського НАН України*

Упорядник Мирон КАПРАЛЬ
Передмови — Я.ДАШКЕВИЧ, М.КАПРАЛЬ

Автори коментарів: М.Бандрівський, С.Білокінь, В.Брехуненко,
М.Капраль, Я.Книш, П.Кулаковський, О.Мельник,
Я.Мельник, Ю.Мицик, О.Моця, С.Панькова,
О.Русина, А.Тимошенко

Видавництво "Світ"

<http://svit.gov.ua/>

ISBN 966-603-223-6
ISBN 966-603-367-4 (т. 6)

- © Інститут української археографії та джерелознавства імені М.С.Грушевського НАН України, 2004
- © Видавництво «Світ», дизайн та художнє оформлення, 2004
- © Передмови Я.Дашкевич, М.Капраль, 2004
- © Коментарі, автори, 2004

ПОКАЖЧИК

- Абд аль Рахман, каліф 86, 586
Абесгун, м. 56
Абидос, м. 115
Аблавій, хроніст 16
Абрамович Д., вч. VI
Абросимова С.А., вч. 614
Абу Язід, воен. 28
Абу-з-Зіргам Ахмед, воен. 56
Абуль-Аббас, воен. 56
Аванджа, цар 59
Аварія 86
Август, імператор 231
Август II, король 197, 594
Авраам, бібл. 206
Аврам Василевич, священник 333–337
Австрійська Русь — див. Галичина
Австро-Угорська імперія XIII, 631
Агамемнон, вождь 104
Агапій, патріарх 115
Агатій (Агафій Міринецький, Agathia), хроніст 457–458, 618
Агнарь, герой сар 128
Адальберт (Етельберт), єпископ 85, 586
Адальдаг, єпископ 84
Адам, бібл. 168, 170, 206, 211, 216, 219, 226, 235, 241
Адріан, імператор 405
Адріанополь, м. 98
Азана, король 58
Азербайджан 56, 57
Азія 30, 86, 95, 98
Азовське море (Майотас море, Месотидя, Месотійське озеро) 5, 12–14, 16–17, 20–21, 35, 54, 104, 455, 458
Акерман, м. 11
Актеву, посол 38
Алака Іван, воен. 97
Аланія 28, 76
Александр — див. Олександр, імператор
Александр Володимирович — див. Олександр
Александров — див. Александрів
Александрович Тимофей, міщанин 309
Алепський Павло (Павло архієпископ, Халебський), хроніст V, 475, 489, 622
Алогія — див. Ольга
Альдейсборг, місцевість 143
Альмас (Альмус), цар 42
Альпи 15
Альта, р. 134
Амали, рід 18
Амартола Георгій, хроніст 78–82, 586
Амастрида (Аммасера, Амастра), м. 21, 636
Амміан Марцеллін, хроніст 7, 17, 462, 582
Анапа, м. 18, 363
Анастасія (Anastasia), сирота 155, 158
Анахарсис, філософ 104
Анаш (Anasz), бібл. 187, 195
Англія 129
Андалус (Андалусія) 53–55, 91–92
Анджиле (Макале), м. 56
Андрієвський О., вч. 637–638
Андрій de Olesznycza — див. Олександрівський
Андрій, козак 306, 331
Андрій, королевич 445, 447
Андрій, Св. 9, 582
Анема, придворний 103, 105
Анна (Олена), кн., жінка Володимира Св. 23–24, 110–111, 499
Анна, бібл. 233
Антіохія, м. 95, 113–115
Антонін, імператор 392, 405
Аптопович В., вч. III, VI, VIII, X–XI, 108, 301, 349, 356, 433–421, 424, 426, 537, 548, 490, 604–606, 614, 625, 629, 632, 641
Анучин Д., вч. VI
Апі (Земля), міф. 6
Аполлон, міф. 6
Апостол Д., гетьман 568
Арабський каліфат 27
Аракс, р. 56, 86
Арбузовичі, бояри 442
Ардабиль, м., округ 56–57
Арей, міф. 6–7
Арістотель 502–503, 512, 627
Арменія 35
Арран, м. 56–57
Арріан, хроніст 104
Арсан, р. 87
Арсеній (Лебединцев), священник 635
Арта (Арба, Арбквія, Артанія), м. 35, 584
Артамонов М., вч. 586–587
Артсан, м. 35
Ардубашев М., вч. 389
Асід ібн Зафір ас Суламї, воен. 28
Аскель, воїн 138
Аскольд, кн. 33, 79, 531, 584, 586
Аслам-городок — див. Іслам-Кермен
Аста, дочка Губранда 129
Астрахань — див. Ітіль
Астрида, матір Олафа 120–121
Атлала (Атла, Аттіла), вождь 18, 456, 618
Афанасій (Афонасій, Адамай), монах 500, 504
Афродіта, міф. 6
Ахіллей, міф. 11, 14, 104
Баба, острів 92
Баб-аль Алан, м. 28
Баб-ель Абваб — див. Дербент
Баб'як П., вч. 604
Баварія 75
Багдад, м. 26, 27, 28, 43, 87
Баер Г.С. (Bayer), вч. 72
Байбуза Тихон (помилк. Байауба), козак 306, 567, 601
Байлакан, м. 56–57
Бакота, м. 441
Баку, м. 56–57
Бал'амі Мухаммед, вч. 584
Баладурі (аль Баладурі, Абу-ль Аббас Ахмед ібн Яхія ібн Джабір), хроніст 27–28, 584
Баламбер (Баламер), король 18
Баламиро, вождь 16, 583
Балінський М., вч. 390
Балкани XII, 94, 605, 619
Балтійське море (Балтика, Венедська затока, Темне море) 14–16, 75, 125–126, 453
Бамбга, м. 110
Банджир, м. 55
Бандрівський М. (М.Б.) XVI, 608–610, 612
Бандурі А. (Banduri A.), історик 69, 586
Бантіш-Каменський Д., вч. 422, 615, 619
Барабаш Дмитро, гетьман 434, 614
Барабаш Іван, козак 614
Баран В.Д., вч. 618
Барб'є де Мейнар, вч. 53
Барвінський О., вч. 354–356, 628–629
Баргель Анджей (Andreas pargochus, Bargiel Andrzej), священник 154–155, 157
Барішпіль (Барішполь, Боришполь), м. 305, 307, 324–326, 602
Барсов М., вч. 28, 390, 453, 531
Барщина 561
Басяньський, козак 309, 332
Батий, хан VI
Батіг, с. 477, 623
Баторій Андрей, єпископ 327
Баторій Стефан (Стефан, Batoreus Stephanus), король X, 156, 325, 334–335, 338, 433, 421–423, 427, 564–567, 592, 601, 632
Батумі, м. III
Бакорак Василь, опришок 605
Бвіслав (Брислав), король 88
Бегунов Ю.К., вч. 626
Берер Я., шл. 564–565, 633

- Бейлис В.М., вч. 585
 Бекри (аль Бекри), хроніст 33, 51, 88, 575, 585—586
 Белз, м. 145, 396, 398
 Белзська земля 399
 Белковець А.П., вч. 615
 Белгородка — див. Білгородка
 Беляев Д., вч. 78
 Бельовський А. (Bielowski August), вч. 154, 591
 Бенко, староста 440
 Бердаа (Бердау, Партава), м. 56—58, 577
 Бердячів, м. 605
 Береза І., вч. 175
 Березанка, р. 307
 Березань (Бористен, острів Св. Егерія), острів 73
 Березина, р. 517
 Березовий Кут, с. 333—334, 337—338, 603
 Берестейська земля (Берестейське староство) 259, 336
 Берестечко, м. 623
 Берестя (град Берестейський, Berestia, Brestecze), м. 186, 188, 268—269, 271, 339, 341, 603
 Берладник Іван, кн. 445
 Берлін, с. 603
 Берлінський М., вч. 572
 Берлін (Berlin), м. 487
 Бертелло де Бає Амур-Август-Луї-Йосиф, вч. VI
 Берштам А.Н., вч. 583
 Бец В.А., вч. 625
 Бельський Й. (Bielski J.), хроніст 305, 421, 423, 425, 427, 433—434, 601
 Бельський М., хроніст 601
 Бельські, хроністи 590, 595
 Бианкевич І., священик 367—368, 392, 402, 405, 408—409
 Бичина, місцевість 325
 Біармія 35, 135, 589
 Бібіков М., вч. 587
 Бібрка, м. 391
 Біка, озеро 14
 Біла, р. 74
 Біла Вежа — див. Саркел
 Біла Церква, м. 305, 470, 600, 621
 Білгород, м. 564
 Білгородка, с. 302, 311
 Білецький А., вч. 582
 Білавоцький Кесар II
 Білінський П., вч. 175, 593
 Білка, р. 390—391, 393—395, 398
 Білозерський В., вч. 615
 Білозерський М., вч. 421, 615
 Білокінь С. (С.Б.), вч. XVI, 635
 Білорусь (Біла Русь, Alba Russia) XII, 158, 306, 324—325, 328, 596
 Білохорватія (Біла Хорватія, Велика Хорватія) 74—75, 492
 Білшівський М., вч. 424
 Білшівський (Кляжевич) М., вч. 607
 Біондо, хроніст 83
 Бісковичі (Bieskowice), с. 157, 592
 Бішпінг — див. Бюшпінг
 Блажейовський Д., вч. 603
 Бобринський (Бобрінський) О., вч. 360, 364, 366, 638—639
 Бобриця, р. 302—303
 Бог — див. Південний Буг
 Богдан — див. Ружинський
 Богослов Іоан (Іоанн, Іван Євангелист), бібл. 222, 240, 250, 411, 507
 Богушкова слобода 181
 Бодяньський О., вч. 422, 615
 Боз (Бож, Бус, Воз), король 18, 461
 Бойчук Іван, опришок 605
 Болгарія (Вугарія) 74, 76, 85, 90, 92, 94, 98, 100, 114, 143, 587; див. також — Мезія
 Болеслав I, король 108, 110—113, 130, 588
 Болховітинов Євгеній (Євгеній), митрополит, вч. 511, 523, 572
 Бонев Ч., вч. 618
 Бонєцький А. (Boniecki A.), історик 429, 594
 Боніфашій — див. Бруно
 Бопаан Г., картограф 72—73, 586, 625
 Борейко Вацлав, шл. 580, 642
 Борейко Софія, шл. 642
 Боржковський В., вч. 345, 604
 Борзна, м. 571
 Борис, Св., кн. 500, 507—509
 Борис, цар болгарський 85, 100, 107, 586
 Бористен — див. Березань
 Бористен — див. Дніпро
 Борковський О., вч. 549, 556, 625, 632
 Боровой С.Я., вч. 637
 Боспор (Скутари), протока 13—14, 33, 76, 81, 94, 98, 114, 118
 Боспор Кіммерійський (Керченська протока), протока 13, 56, 65, 95, 98
 Браванн (Бравалли), кн. 23—24, 583
 Брагин, м. 308, 328
 Брайчевський М.Ю., вч. 618
 Бракер Н., вч. 638, 639
 Браславське воеводство (Брацлавщина, Браславщина) 312, 580—581, 600
 Браславський замок 312
 Брехуненко В. (В.Б.), вч. XVI, 617, 634
 Брідський повіт 178, 344, 353, 369, 539, 603
 Броди, м. 385
 Бругман К. (Brugmann K.), вч. 454
 Брун Ф., вч. 4, 18, 73—74
 Бруно, хроніст 108—109, 588
 Брячислав, кн. 143, 589
 Буг (Західний Буг), р. 111, 134, 333, 389, 391, 394
 Буза(н) Іван (Buza(n) Ioannes) 156, 159
 Бузак, м. 399
 Булгар (Болгарія, Булгарія; Великий Булгар) 35, 42—43, 52, 91—92, 360, 364, 587
 Буризалав (Burizlavr), кн. 130, 132—139; див. також — Святополк
 Бурислейва, жінка Олафа 125
 Бурлака Г., вч. II
 Буртас, м. 57
 Бутович Семен, військкий 306, 308, 322—323
 Бутурлін В., боярин 481—483, 486—487, 624
 Бучацький повіт 345, 604
 Бучач, м. 389
 Буша, м. 312
 Бюшпінг (Bіshing) А.Ф., вч. 422, 615
 Бялобрийський К., шл. 331
 Бьорн, герой саг 128
 Бьорн, ісландець 138—139
 Бьорн, король 128
 Вабій, острів 52
 Вавилон, м. 172, 204, 243
 Вадамерка (Валадамарка), жінка Баламбера 18
 Важинський Матей, шл. 319, 328
 Валаам, бібл. 167, 228
 Валдамар — див. Володимир Святославич
 Вальгурка Мартині (Ян, Valigorka Martinus, Ioannes de Ferens), візник 156, 160
 Ванджслава, цар 58
 Ваповський Б. (Wapowski B.), вч. 145
 Варламей, чернець 315
 Варна, м. 118
 Варна, р. 74
 Вартилав, кн. 130, 140—143, 589; див. також — Брячислав
 Варшава (Warszawa), м. 197, 304, 312—316, 318—323, 327—332, 337, 339, 342, 622, 634, 643
 Василевський В.Г. (Васілевський, Васильевський), вч. XI, 17, 21, 23—24, 26, 34, 79, 115, 574, 626, 636, 638
 Василенко М., вч. 615
 Василина, епічн. 176, 181
 Василь I Македонянин (Василь), імператор 34, 68—69
 Василь II (Василій Болгаробойця), імператор 90, 92, 113—115, 499, 587—588
 Василь, епічн. 182
 Васильєв А.А., вч. 583
 Васильків, м. 310
 Васильківський повіт (Wasylkowski powiat) 580, 642
 Василько Романович, кн. 396, 399, 409, 443
 Васильчиков О., вч. XI
 Васька (Барбара), дочка війта 157

- Вацлав чеський, кн. 59
 Велика Преслава, м. 94
 Велика Україна I, III; див. також — Україна
 Велика Хорватія — див. Білорхорватія
 Велике князівство Литовське — див. Литва
 Велике князівство Руське — див. Русь
 Великий Булгар — див. Булгар
 Великий Новгород — див. Новгород
 Великополе (Wyelyepole), с. 150, 590
 Велимче (Wyeluncze, Wyelanca), с. 265, 285, 287, 290, 596
 Величко Самійло, історик 420—421, 614
 Веліар, бібл. 258
 Велізарій, воен. 18, 583
 Велюриб, епічп. 238
 Велмуд, посол 36
 Вендія (Вендландія) 125
 Венедська заводь — див. Балтійське море
 Венелін Ю., вч. 17
 Вепр, р. 333
 Веремуд, посол 38
 Вересай Остап, кобзар 247, 345, 594, 604
 Верлан, опришок 605
 Верхня Білка (Vyelka), с. 152, 591
 Верхотський І., вч. 354—355, 548, 555, 632
 Веселовський О., вч. 16, 81—82
 Ветельська волость (Vyothlense districtus) 259—261, 273, 282, 284, 287
 Ветан (Viothle, Wyothly), с. 275, 279—280, 288—289, 596
 Виговський І., гетьман 481, 484, 486, 489, 353, 355, 568, 624
 Викоти (Vikothi), с. 159, 592
 Вилкановський В., шл. 327
 Вилськ, с. 312
 Винар Л., вч. 607, 628, 630—631
 Винитар (Вінитар), король 17—18, 457, 460—461
 Виски, с. 333—334, 337—338, 603
 Вислиця, м. 310
 Вислок, р. 145, 590
 Висоцький, маєток 580, 642
 Висоцько (Wysocko), с. 363, 369—370, 385, 610
 Витичев (Витачів), с. 70—71
 Витунський Ш., шл. 314
 Вифлием (Бетлєем, Beteleiem), м. 164—166, 168—169, 215, 226, 228, 231, 254
 Вишгород, м. 61, 70, 110
 Вишенський Іван, полеміст 354—355
 Вишневецькі, князі 431—432, 616
 Вишневецький А., кн. 308, 328, 602
 Вишневецький М., староста 431, 564—565, 617, 633
 Вігліай, папа (?) 15
 Відень (Wien), м. II, 353, 452
 Візантія — див. Константинополь
 Візантія (Ромейська держава; Рум) XI, 16, 18, 20, 27, 34—36, 41, 59—60, 63, 65—67, 74, 83, 85, 90—91, 93, 95—96, 98, 102, 106—107, 115—117, 127, 368, 456, 458, 461—462, 464, 510, 520, 574, 608
 Вікторов, с. 608
 Віагелм, архієпископ 85
 Вільно (Вильно), м. 296, 298, 304
 Вілнянка, р. 72
 Вінклер П., вч. VII
 Вісава (Вістула, Дицина), р. 14—15, 74—75, 452—453, 455, 472, 489, 517
 Вітебськ, м. 531
 Вітiglia 80—82
 Віцип, с. 177, 218
 Владикавказ, м. III
 Владимирський-Буданов М., вч. VIII, 36, 356, 437—438, 633
 Владислав IV, король 621
 Владислав III Варненчик, король 298
 Власова Г., вч. 612
 Вовк Ф. (Вовк Хв., Волаков, Volkov Th.), вч. 8, 539, 553, 555, 630, 638
 Возняк М., вч. IV, 593
 Воїн (Вогинь), м. 333—335, 603
 Война Кгабриел, шл. 327
 Война, с. 336
 Войтович Л., вч. 616, 625, 633
 Волга (Волга-Ра, Италь, Руська ріка, Слов'янська ріка, Ховарська ріка), р. 27, 28, 43, 54—58, 75, 92, 453, 584
 Волевич Тимко, козак 307
 Волинська область 595—596
 Волинське воєводство 311, 489, 600
 Волинське Полісся 580
 Волинь X—XI, 55, 354, 394, 396—397, 413, 431, 472, 599—600, 621
 Волинь, м. 111
 Волкович Макар, шл. 599
 Володар, кн. 399
 Володарецьке городище 324
 Володарка, с. 307
 Володимир Василькович, кн. 333, 439
 Володимир Мономах (Володимир), кн. 496, 498, 500, 503, 509, 519, 626—627
 Володимир Мстиславич, кн. 520
 Володимир Ольгердович, кн. 301, 599
 Володимир Святославич (Валдмар, Владимир), Св., кн. 24—25, 45, 66, 69, 73, 85, 108—111, 114—116, 118—126, 130, 132, 137, 398, 492, 507, 572—573, 584, 586, 588, 635
 Володимир Ярославич, кн. 116, 443—446, 450
 Володимир, архимандрит VII
 Володимир, м. 497
 Володимирічч, князі 302
 Володимирко (Володимер), кн. 390, 393—395, 401, 444
 Володимирський повіт 431
 Володислав, боярин 439, 441—442, 446—447, 449—450, 470
 Волос, міф. 37, 90
 Волицина — див. Молдавія
 Волицький П., єпископ 327
 Волчкович Адам, шл. 307
 Вольтер Э.А., вч. 638
 Вольф Ю. (Wolff J.), вч. VII, 428—429, 431—432
 Вороний М., поет 351, 606
 Вороніж, м. 614
 Воронов О., вч. 85
 Воропський С., шл. 336
 Воронцов М., граф 637
 Вороців (Wtoscow), с. 150, 590
 Ворскла, р. 307, 602
 Востоков О., вч. 23
 Воусман, гравер 490
 Вояківська — див. Грушевська
 Воярдань — див. Йордан
 Всеволод Юрійович Велике Гніздо, кн. 496—497, 626
 Всеволод, кн. київський 393—395, 401
 Всеслав Брючиславич, кн. 143, 531, 628
 Вуєфаст, посол 60
 Вуйцик В., вч. 631
 Вуагарія — див. Болгарія
 Вуальтурф, вождь 18
 Вусевич, кн. 75
 Вятка, р. 641
 В'ячеслав II, король 359, 361
 Гаврил, бібл. 207, 233—235
 Гаврилович (Діденко) Андрій, гетьман 634
 Гайтам (Алі ібн аль Гайтам), цар 57
 Гакон (Якун), дружинник 131
 Гакон, горой саг 120
 Гакон, ім'я 25, 584
 Галарик, вождь 16
 Галилея 169
 Галицька Волинь 386
 Галицька Русь — див. Галичина
 Галицьке Побужжя 399
 Галицьке Поділля 385
 Галицьке Подністров'я 399, 538
 Галич, м. 145, 393—397, 401, 439, 442, 445, 447, 448, 449, 450, 472, 581, 608—609, 643
 Галичина (Австрійська Русь, Галицька Русь, Підкарпаття, Україна-Русь Австрійська) I, III, 15,

- 145, 161, 177, 181, 252, 258, 353, 356, 359, 363, 389–390, 394, 396–397, 415–416, 436–440, 442–446, 491–492, 533, 542, 550, 590, 606–608, 622, 629–630, 643
- Галл М., хроніст 55
- Галле, м. 72
- Гальвард, Св. 129
- Гальфдан, герой саг 128
- Гамбург, м. 422
- Гампель (Hampel J.), вч. 384–385
- Ганіткевич Я., вч. 632
- Ганксевич С., метрикант 600
- Ганусейка, епічн. 182
- Гаральд (Гаральд) Grenski, герой саг 128, 143
- Гаральд Красноволосий, король 128–129
- Гаральд Сміливий (Haradrada), король 128
- Гардуїн (Hardouin), історик 33
- Гаркаві (Гаркави) А., вч. 3, 4, 26–28, 34–35, 43, 49, 50, 52–53, 54, 91–92
- Гассегау, м. 110
- Гассеґун, округ 110
- Гегель Ф., філософ 513
- Гедеонов С., вч. 26, 36
- Гейденштайн Р. (Гайдештайн Р., Hejdenstejn R.), історик 305, 564, 566, 601
- Геленівка, с. 580
- Геллеспонг, протока 97
- Генічеськ, м. 5
- Георґіх II, імператор 108, 587
- Георґій — див. Юрій Далґорукий
- Георґій Амастрідський, хроніст 21–23, 34, 81
- Георґій Монах (Григорій Монах), хроніст 78–81
- Геракла, міф. 6, 80
- Герґенротер Й. (Hergentrother J.), вч. 29, 33
- Герик, воєк 112
- Гермайзе О., вч. 614
- Германарик (Германаріх, Ерманарик), король 16–18, 457, 461
- Германія 12, 17, 75, 88, 452
- Гермонактове, с. 11
- Геродот (Herodotos), історик IX, 4–12, 14, 51, 582
- Герцберг Г.-Ф., вч. XI
- Гестій (Габіті), міф. 6
- Гетьманщина (Лівобічна Україна) XI, 247, 348, 548, 568, 600, 620, 623–624, 634; див. також Україна
- Гильченко М., вч. XI
- Гилдин Л.А., вч. 583
- Гібралтар, протока 54
- Гильфердінг О., вч. 457
- Гіпанід — див. Південний Буг
- Гіппократ (Hippocrates) 10, 12, 582
- Гішам, каліф 28
- Гладевич, поет 244
- Гладкий М., полковник 622
- Глинґни, м. 591
- Гліб Всеславич, кн. 531
- Гліб, Св., кн. 500, 507–509
- Глухи (Gluchy), с. 272, 287, 289
- Гнатюк В., вч. 345, 354–355, 593, 603–604, 631, 639
- Гнатюк О., вч. 593
- Гог (Яджудж), бібл. 92, 104
- Голб Н., вч. 586
- Голмґард — див. Новгород
- Головацький Я., вч. 244, 345, 594, 604
- Гологорі, м. 394
- Голота П., вч. 255
- Голота, міщанин 161
- Голуб, шл. 476
- Голубев С., вч. 634
- Голубинський Є., вч. 67, 78–79, 127, 627
- Голубовський П.В., вч. XII, XV, 86, 89, 453, 512, 524–525, 628
- Гомер (Омир), поет 502–503
- Гондус Вільгельм, гравер 490–491, 625
- Гонта Іван, сотник 348–349, 604, 606
- Гончар О.Т., вч. 613
- Гончаров В.К., вч. 603
- Гончарук П.С., вч. 639–640
- Горбачевський Н., вч. 603
- Горбачевський А., вч. 629
- Гордииський Я., вч. 593
- Городна (Гродно), м. 303
- Городок, м. 299, 396–397, 440
- Городоцький район 590
- Городчанин Радко, міщанин 306, 318–319
- Гороховатиця (Гороховатка, Гороховиця), р. 302–303
- Горошин, с. 305, 324–326
- Горяев М., вч. VII, 578–579, 640–641
- Готія 129
- Грбкович Мартин, слуга 310–311
- Грблянка Г., хроніст 420–423, 427–428, 476, 614
- Грановиця, с. 637
- Гренландія 129
- Греція 39, 42, 80, 110, 125–127; див. також — Візантія
- Григор Василевич (Григор), боярин 441, 448–450
- Григор'єв В., вч. 58, 86
- Григорій Монах — див. Георґій Монах
- Григорій учитель 502–503, 505, 529
- Григорій, священник 76, 78
- Григорій, ученик Василя Нового 81
- Гринів, с. 392
- Груаія 28, 115, 641
- Грушевська (Воляківська) Марія III–IV
- Грушевський М. (Серґієнко М., Observer) I–XVI, 301, 353, 354, 453, 487, 491, 546–547, 549, 554, 556, 582, 584, 589–614, 616–617, 619–622, 624–634, 636–637, 639–642
- Грушевський О. (Грушевский А.), вч. 491, 624, 628
- Грушевський Серґій, батько вченого 243, 594
- Грушевський Федір, дід вченого 243, 594
- Грушевський, хутір 4
- Гуго, король 83–84
- Гудзій Н.К., вч. 626
- Гуди, посол 38
- Гулак М.І., вч. 577–579, 639–642
- Гушпауг — див. Лейфсон
- Гусятинський повіт 385
- Гаватович Якуб (Гават), письменник 354–355
- Гавронський (Равіта-Гавронський) Ф. (Rawita-Sawronski F.), вч. VIII, 512, 522, 605, 613, 627
- Гарларик (Гарди) 119–120, 122–127, 130–132, 135, 137–138, 142–143; див. також — Русь
- Гваньїні О., хроніст 423, 615
- Гданськ, м. 490, 564, 625
- Геберих, король 16
- Гедимін, кн. 431
- Гезимунд, вождь 18
- Геїх — див. Яік
- Герр, місцевість 8
- Герр, р. 5
- Гіпакір — див. Конка
- Гліка, хроніст 69
- Горещький Л., хроніст 425, 433, 616
- Грбовський А., вч. 467, 471
- Грондський С., хроніст 489
- Гудмунд, старшина 129
- Гудрод, герой саг 128
- Гунимунд, вождь 18
- Гунтиг, князь готський 15
- Гурка Анджей, шл. 425, 616
- Гурський К. (Górski K.), вч. IX, 563–567
- Дабраґез, ант. 457
- Давид (Dawid), бібл. 162, 199
- Давид Святославич, кн. 506, 627
- Даґестап 28, 86
- Даґ, герой саг 128, 129
- Дайлем, місцевість 56–58
- Дакія 14, 459, 462
- Даміані П., хроніст 109, 588
- Дандуло, хроніст 83
- Данилевич В., вч. XII, 512, 530, 532, 628
- Данилако (Danilko Iacinkonis), кравець 156–157
- Данило Романович, кн. 396–397, 401, 435, 439, 440–444, 447–450

- Дарій, цар 4, 12
 Датин (Dathin), с. 263, 284, 595
 Дашкевич М., вч. X, 16, 435, 438—440
 Дашкевич Я., вч. III, XIII
 Дашкович О. (Дашкович Евстафій, Daszkowicz Eustachius), староста 562—563, 633
 Де Гье М. (De Goeje M.), вч. 26, 28, 91
 Дегинь X. (Deguignes Ch.), вч. 17, 583
 Дельбрік Б., вч. 454
 Дем'ян, тисяцький 448
 Дембінський Б. (Dembński B.), вч. 487
 Демидів, с. 361, 608
 Демко, син Кузьми (Demco), сирота 156, 158
 Денисенко В., вч. 594
 Денисенко І., вч. 594
 Дені М., вч. 458
 Дербент (Баб-ель Абаб), м. 28, 86, 92
 Деревечин (Деревично), с. 333, 336—337, 603
 Дерьстр — див. Доростол
 Десна, р. 108
 Джайгані (аль Джайгані, Мухаммад ібн Ахмад аль Джайгані), хроніст 34, 45, 91
 Джаксон Т.Н. 588, 589
 Джарваб, м. (?) 51
 Джибал, м. 26
 Джиль (Гилян), м. 56—57
 Джурджан, м. 27, 56—57, 86, 92
 Джурджан, р. 56
 Джурджанське море — див. Каспійське море
 Дзвинячка, р. 389
 Дзира Я., вч. 590, 595
 Дибовський, вч. 387
 Дикарив М. (Крамаренко М.), вч. 346, 539, 603—604
 Димешки, письменник 27
 Димитрій, Св. 239
 Дицина — див. Вісла
 Дімітріу А., вч. X
 Дін — див. Дон
 Дінія, м. 101
 Діон Хрисостом, хроніст 12
 Діофант, воєвода 12
 Дір (Дир), кн. 33, 59, 79, 531, 584—586
 Дігятин І., вч. VIII
 Длугош Я., історик 399
 Дмитр Стативчич, братчик 339
 Дмитриев Л.А., вч. 626
 Дмитро Борисович, кн. 626
 Дніпро (Бористен), р. 4—5, 8, 12, 15, 65, 70, 72—73 (його порог), 76, 79, 86, 134, 305, 308, 321, 324—325, 328, 347, 426, 452, 455, 459—460, 476, 581, 615
 Дністер (Тира), р. 4, 11—13, 15, 73, 361, 389—391, 394, 396, 455—456, 458—459, 464
 Добриня, боярин 442
 Добровольський Л., вч. 642
 Добромль (Dobromil), м. 155, 158
 Доброслав, боярин 439, 440, 441, 444, 448, 449, 450
 Довбоцук (Довбуш) Олекса, опришок 604
 Довженок В.И., вч. 603
 Довнар-Запольський М., вч. X, 523—524, 532
 Должанка, с. 175
 Домажиреч Лазор, боярин 440
 Доманицький В., вч. 631
 Домарацький Даніель, шл. 327
 Домашевський Альберт (Domassewsky Albertus), шл. 156, 160
 Домбровський О., вч. 582
 Дон (Дін, Тагаїс), р. 5, 12—14, 21, 27—28, 54, 56, 70, 215, 453, 455, 460, 584
 Донець Мертвий, р. 13
 Донщина 35
 Дорилея, р. 114
 Дорн Б., вч. 56, 58, 118
 Дорогобуж, м. 396
 Дорогостайський Криштоф Монвид, шл. 301, 303—304
 Доростол (Дерьстр, Дристра, Силістрія, Теодорополь), м. 89, 94, 96, 99, 101—102, 106—107, 113
 Дорошенко В., вч. 631, 634
 Дорошенко Д., вч. 604, 614—615, 634
 Дорошенко Петро, гетьман 489, 568
 Драва, р. 455, 459
 Драгоманов М., вч. 179, 420, 426, 594, 604, 614
 Дрогичин, м. 441
 Дрогобицьке староство 292
 Дрогобиць (Drohobycz), м. 145, 292, 295, 297—299
 Дрогобиць, м. 596, 597, 598
 Дроговецький Ян Томаш, шл. 327
 Дубечье (Dubeczno), с. 264, 285, 290, 595
 Дунаєць, р. 15
 Дунай (Істр), р. 12—13, 15, 19—21, 70, 74—75, 94, 98, 101—102, 104, 107, 118, 395, 455—456, 459—462, 464, 587
 Дусте — див. Ібн Дусте
 Дячок О.О., вч. 615
 Ева — див. Єва
 Еварницький Д. — див. Яворницький
 Еверс Г., вч. 39, 42, 584
 Евксінський Понт — див. Чорне море
 Евлавій, бібл. 208
 Ейфаїорд, місцевість 129
 Еймунд, герой саг 128—140, 142—143
 Еймундар, герой саг 128
 Ейнгорн В., вч. X
 Ейнштейн А., фізик 640
 Ейрик Опростадський, герой саг 121
 Ейрик, король 128
 Ельга — див. Ольга
 Ерак, р. 18
 Еремін І.П., вч. 627
 Ерес, купець 120
 Ерманарик — див. Гермапарик
 Ермеринс Ф. (Ermerins F.), вч. 10
 Єрусалим — див. Єрусалим
 Ерес 231, 255
 Єва (Ева, Ева), бібл. 168, 202, 219, 226, 236, 241
 Євгеній — див. Болховітін
 Євлісія, край 20
 Європа 13—14, 30, 54, 70, 95, 97—98, 113, 383, 580, 608
 Євтихий, патріарх 113
 Євфрат, р. 114
 Єгипет (Египет) 163, 169, 232, 255, 507
 Єгізаров І.С., вч. 639
 Єдлінська У.Я., вч. 589
 Єзекіл, бібл. 104
 Єлабуга, м. 641
 Єлисаветград, м. 576
 Єлисаветполь, м. 56, 577, 579
 Єлисей (Елсей), бібл. 249
 Ємці, р. 497
 Єндрихович Симеон (Jendrychowicz Simeon), ткач 156, 158
 Єрван, м. 641
 Єрмія (Іеремія, Іеремея), патріарх 340, 573
 Єрмія, бібл. 30
 Єрлич І. (Jerlicz I.), хроніст 466, 471, 473, 476
 Єрусалим (Єрусалим), м. 30, 165, 228, 478, 507
 Єсикорського оселя 360, 364
 Єсфименко О., вч. 348, 548, 604, 606
 Жаткович Ю., вч. 345, 604
 Жашківський район 624
 Жванець, м. 477, 623
 Жебридовський Н., шл. 327
 Жигимонт Август (Сигізмунд Август, Sigismundus Augustus), король 297, 334—336, 338, 563—565, 567, 597, 633
 Жигимонт І (Зигмунт І, Сигізмунд І), король 282, 292, 294, 297—298, 598
 Жигимонт III (Sigismundus), король 303, 309—311, 314—315, 317—314, 321, 327, 329, 331—332, 339, 342, 599, 601
 Жидачів, м. 145
 Жиричі (Zyrizce), с. 272, 286, 596
 Жирослав, боярин 442
 Житецький П., вч. 175, 179, 245, 593—594

- Житомир, м. 605, 637
 Житомирський замок 633
 Жобар А. (Jaubert A.), вч. 35
 Жовківський район 591
 Жолкевський Станіслав (Żółkiewski Stanisław), гетьман 305, 307, 324–327, 432, 567, 600–601
 Жюрок, с. 440
- Забелін, вч. 17
 Заболотці, с. 370
 Загородня Т.С., вч. 637
 Завитневич В., вч. 115, 588
 Закарпаття І, 604; див. також — Угорська Русь
 Закревський М. (Закревский Н.), вч. 523, 572, 628, 635
 Заліси (Zalyessy, Zalyessye Nove, Zalyessye Stare), с. 270–271, 286, 596
 Замойський Ян, канцлер 312, 327, 601
 Замолкис, філософ 104
 Замостя, м. 312, 470, 621
 Замхівське староство 538
 Замшани (Zamschany), с. 263–264, 285, 287, 289, 595
 Запоріжжя (Низ, Січ) 347, 424, 466, 468–469, 475, 563–564, 568, 602, 620, 623, 637
 Зарваниця, с. 175
 Зарубій Е., вч. 608
 Зарудний Самійло, посол 483, 624
 Застав'є (Zastawye), с. 262–263, 284, 287, 595
 Захарій ал-Казвіні, космограф 587
 Захир ад-дін Мар'яші, хроніст 585
 Збируйський Деонісій, єпископ 340
 Зборів, м. 473, 622
 Зборовський Андрей, шл. 327
 Зборовський Самуель (Zborowski), ватажок 427–428, 431, 616
 Збруч, р. III, 389, 610
 Зварич В.В., вч. 608
 Звенигород (Vynigrod, Zwynigrod, Zmyigrod, Zvynigrod, Szvynigrod), м. 353, 367–368, 389–399, 401–402, 439, 608, 610–612
 Звенигород на Дністрі, с. 395
 Звенигород над Збручем, с. 395
 Звенигород, гора 389
 Звенигородський повіт 635
 Зевс (Папай), міф. б
 Зегір ед Дін, хроніст 57
 Зельєврович, метрикант 600
 Земещий, вч. 370
 Зигмунт I — див. Жигимонт I
 Зигфусон Земунд, священник 118
 Золотоніський повіт 639
 Золотоноша, м. 181
 Золочів, м. 385
 Золочівський повіт 177, 394
 Золочівський район 590–591
 Зонара Іоанн, хроніст 69, 76, 79
 Зоя, мати Льва Філософа 67
- Зубрицький Д. (Zubrzycki D.), вч. 145, 389, 395, 434, 472, 533
- Игорь — див. Ігор
 Иллерицкий В.Е., вч. 614
 Иловайский — див. Іловайський
 Иоаннисян О.М., вч. 611
 Ирод — див. Ірод
 Истомин — див. Істомін
 Июда — див. Юда
- Іаков, проповідник 503–504
 Ібн ал-Асир, хроніст 585
 Ібн Дусте (Ібн Даста, Ібн Русте), хроніст 48–54, 585
 Ібн ель Атир, хроніст 58
 Ібн Ісфендіяр, історик 585
 Ібн Надим, хроніст 49, 585
 Ібн Фадлан (Ахмед ібн Фадлан ібн Аббас ібн Рашид ібн Хамм), хроніст 42–45, 47–49, 50–52, 73, 104, 514, 585, 627
 Ібн Хаукаль (Абу-ль Касим Мухаммед, Хаукаль, Abu'l-Kasim Ibn Haukal), хроніст 27, 34–35, 90–92, 587
 Ібн Хордадбег (Абу-ль Касим Убайдаллах ібн Абдаллах ібн Хордадбег), хроніст 26–27, 45, 55, 92, 584
 Ібн-абис-Саджа, воєвода 57
 Ібрагім ібн Якуб (Ібрагім ібн Якуб, Ібн Якуб), хроніст 55, 87–89, 575, 587
 Іван (Ivan), сирота 155, 159
 Іван (Івашко), Юршин син 302–303
 Іван III, кн. 292, 296
 Іван IV, цар 499
 Іван диякон (Iohannes Diaconus), хроніст 83
 Іван Євангеліст — див. Богослов Іоанн
 Іван Ростиславович, кн. 395, 401
 Іван Хреститель (Іоанн, Іоанн пророк, Іоанн Предтеча), бібл. 169–170, 216, 190, 244, 248–250
 Іван Цимисій (Іван), імператор 89–90, 92, 94, 97–98, 100–101, 106–107, 113–114
 Іван, митрополит 522
 Іванківське (Іванівське), селище 307, 324–326, 602
 Іванов П., вч. XI
 Іванов С., вч. 587
 Івано-Франківська область 617
 Івников, козак 309, 332
 Іволя, господар 423, 425, 616
 Івор (Івор), посол 60
 Івор Молибожич, боярин 440
 Ігнатій, патріарх 33, 68–69, 584
 Ігор (Інгер, Игорь), кн. 21, 26, 36, 57, 60, 61 (його послан), 62, 66–67, 69, 70, 74, 82–84, 95, 102, 127, 527
 Ігор Ольгович, кн. 505, 627
- Ігор Ярославич, кн. 612
 Ігор, кн. новгород-сіверський 498
 Ігор, племінник Ігоря, кн. 61
 Ігоревичі, династія 401, 438, 442, 446, 447
 Ідрісі (d'Edrisi), хроніст 34–35
 Іеремія — див. Єремія
 Іерусалим — див. Єрусалим
 Ізабела Католичка, королева 364
 Ізрида, бабка Торера Стенгського 129
 Ізрі ал-, географ 587
 Ізяслав (Ізяслав-Дмитро) Ярославич, кн. 501–503, 505, 508, 626
 Ізяслав Володимирович, кн. 626
 Ізяслав Давидович, кн. 393
 Ізяслав Мстиславович, кн. 368, 626
 Ізяслав, кн. полоцький 130, 589
 Ікмор, воен. 103, 105
 Іконіков (Іконников) В., вч. 422
 Іларіон, митрополит 25, 501, 504, 584
 Іллінське-Парутине, с. 4
 Іллінське, с. 636
 Ілля (Илал), бібл. 211, 248
 Іловайський (Іловайский) Д., вч. XII, 13, 17, 35, 457, 583
 Ільмень, озеро 15, 497
 Ільницький В., вч. 389–391, 395, 401, 610
 Інгула, р. 560
 Інгулець, р. 5, 307, 560
 Інгельгейм (Інгуленгейм), м. 25, 583
 Інгер — див. Ігор
 Інгерда (Орина), жінка Ярослава 128, 131, 141–143
 Індія (Индия) 172
 Інегал (Инегелд), посол 38
 Іоаким (Іоаким), патріарх 233
 Іоан I Люксембурзький, король 359, 361
 Іоанн — див. Іван Хреститель
 Іоанн Наперсник — див. Богослов Іоанн
 Іоаннополь — див. Преслава
 Іона, бібл. 164
 Іордан — див. Йордан
 Іосиф (Іосиф, Юзеф), бібл. 165, 169, 229, 232, 254, 513
 Іосиф, єпископ — див. Йосиф, єпископ
 Іосиф, каган 55–56, 86–87, 586
 Іпатій — див. Потій
 Іракла Понгійська 82
 Іраклій, імператор 464, 618
 Іран 584
 Ірод, бібл. 162–163, 166–169, 172, 176, 191, 228, 232, 244–245, 255–256
 Ірпін, м. 302
 Ісаєвич Я.Д., вч. 589
 Ісак, імператор 116
 Іскорость (Іскоростень), м. 255
 Іслам-Гірей III, хан 622

- Іслам-Керман (Аслам-Кермен, Аслам-городок, Каховка), м. 421—423, 427, 429—430, 433, 613, 615
- Іспандія 127, 129
- Іспанія 53—54
- Істахрі (аль Істахрі), хроніст 34—35, 91—92
- Істомін (Істомин) Ф.П., вч. 309, 602
- Істр — див. Дунай
- Істрин В., вч. VI, 586
- Італія 55, 463
- Ітіль — див. Волга
- Ітіль (Камлідж, Астрахань), м. 27, 44, 54—57, 87, 91—92
- Йоанн в Ефесу (Іоанн Ефеський), хроніст 456, 618
- Йоанн Скилиця, історик 588
- Йордан (Войордан, Іордан, Йордан), р. 169—170, 174, 200, 216, 230
- Йордан (помилк. Йорнанд, Iordanes), хроніст 15—17, 20—21, 455—457, 461, 526, 579, 583, 618, 628
- Йосим, епічн. 243
- Йосиф (Борзобогатий Красненський), єпископ 333, 603
- Кабанівка, р. 391
- Каваллурій Константин, патрицій 117
- Кавказ V, XII, 7, 59, 86—87, 364, 423, 577, 594, 641—642
- Каганкатаваці М., історик 57—58, 585
- Кадлубек, хроніст 446
- Казановський Б., шл. 327
- Казанська губернія 364
- Казань, м. 43, 91
- Казимир III, король 401, 589, 643
- Казимир IV Ягеллончик (Казимир), король 298, 301—303, 598—599
- Калайдович К., вч. 511
- Калинина Т.М., вч. 587
- Калиновський М., гетьман 623
- Калокир, патрицій 93—94, 99
- Кам'янець-Подільський (Камінець), м. 389, 443, 485, 623
- Кама, р. 43
- Каманін (Каманн) І., вч. 307, 602, 614
- Камбула, с. 364
- Камінець — див. Кам'янець
- Каміньський А., арианин 155
- Кампенгаузен, інженер 391
- Канивец В., вч. 610
- Канів, м. 308—309, 313
- Канівське старство 558—559, 633
- Капіст Василь, шл. 487, 624
- Капраць М. (М.К.), вч. XVI, 590—592, 596, 603—604, 607, 625, 629, 631—632
- Карамаін М., вч. 389
- Каргер М.К., вч. 588
- Карл X Густав, король 486—487, 624
- Карл, посол 36, 38
- Карл-Фердинанд, князь 622
- Карн, посол 38
- Карпати 14—15, 75, 455, 458, 516—527
- Карпатська Русь — див. Угорська Русь
- Карпов А., вч. 586
- Карпов, бібліотекар IV
- Карышковский П.О., вч. 587
- Касим (аль Касим), хроніст 56
- Каспійське море (Джурджанське море, Каспій, Ховарське море) 12, 27—28, 34, 56—58, 86—87, 91, 118, 453
- Кассіодор, міністр 15
- Кася, епічн. 177, 197
- Катеринославська губернія 8
- Катакалон Вест Обпаленій, воен. 118
- Катерина II, цариця 624, 634
- Катеринослав, м. 72—73
- Катиб (аль Якуб), хроніст 54, 83
- Кафа, м. 423, 500
- Казетія (Хажіт) 28
- Качій Ю.Ю., вч. 625
- Кашпар А., вч. VI
- Каяфа, бібл. 195
- Кгалчинський Ян, шл. 327
- Клембицький А., шл. 327
- Кгослицький Лаврин, єпископ 327
- Кгостомський Є., шл. 327
- Кграевський К., шл. 338
- Кедрін (Кедрин) Георгій, хроніст 69, 76, 116, 118, 588
- Кейстут, кн. 532, 628
- Келбасчина (Kielbaszczyzna), міщанка 155, 158
- Кельци, м. 592
- Кеннеді Грімстед П., вч. 600
- Кентжирський В. (Кентжирський В., Kętrzyński W.), вч. 154, 591
- Кенутард — див. Київ
- Кеппен Ф., вч. VI
- Керч (Пантикапей), м. 5, 8, 13, 23—24, 577
- Керченська протока — див. Боспор Кіммерійський
- Кесарія, м. 18
- Кетік, слуга 138
- Київ (Киев, Кенутард, Куяба, Самватас, Хитава), м. II, VII, XI, 16, 26, 35—37, 45, 49—50, 59, 63, 67, 70—71, 74, 92, 108, 110—112, 127, 130, 132, 134, 143, 302—303, 309, 311, 318, 320—321, 329, 331—332, 362—364, 395, 398, 415, 431, 466, 471, 476, 480, 482—483, 485—486, 495, 497—498, 501, 505, 508, 531, 572, 578, 580—581, 586, 593, 599, 603, 606—607, 622, 627, 640, 643; Микольський Пустинський монастир 305, 314; Печерський монастир 305, 317, 319, 466; Поділ 67
- Київська губернія 635, 642
- Київська держава — див. Русь
- Київська Русь — див. Русь
- Київське воеводство 311—312, 473—474, 600—601
- Київське старство 558
- Київський повіт 244, 303
- Київщина (Київська земля) XI, 46, 71, 302—303, 432, 436—438, 440, 442, 445, 469—470, 517, 523—524, 572, 580—581, 600, 602, 608, 628, 635; див. також — Русь
- Кирил Туровський (Кирило), письменник 495, 504, 508, 510—511, 627
- Кириленко С.О., вч. 583
- Кирилук Є.П., вч. 634
- Киркор А.-Г., вч. 390
- Кисіль А., воевода 474, 476, 623
- Китай 27
- Кінбурн, м. 423
- Кіпрічников О., вч. VI
- Кірхоф, вч. 579
- Кісь Я.П., вч. 625
- Кішка С., гетьман 421
- Клепатський П.Г., вч. 598—599
- Клерк, купець 120
- Клеркон, воїн 120, 122
- Клим Смолятич (Клим, Климент), митрополит 368, 495, 500—501, 503—505, 511, 513, 522, 529, 626—627
- Климат, південна частина Криму 65
- Клименко П.В., вч. 603
- Климент, папа 111
- Климята з Голих гір, боярин 442
- Клотц Х.А. (Klotz Ch. A.), вч. 72
- Клушін П., урядник 579, 641
- Кмитич Філон, шл. 566
- Клиш Я (Я.К.), вч. XVI, 589, 617, 619, 625, 627—628
- Кобха — див. Кавказ
- Ковалевський А.П., вч. 585
- Коваленко-Коломацький Григорій, літератор III
- Ковельське старство 259
- Кодак, фортеця 72
- Кодинський Семен, боярин 442
- Кодня, м. 605
- Козак Д.Н., вч. 618
- Козлов, м. 426
- Козловський, вч. 301
- Кокорудз І., вч. IX, 354—355
- Колесса О., вч. 354—355, 607, 629
- Коломан, королевич 447
- Коломийський район 616
- Коломия, м. 439
- Кольфскіпі, місцевість 129
- Комар О., шл. 432
- Коміш Олексій, імператор 499

- Коморовський Еразм, шл. 306, 315, 318—320, 601
 Кондаков М., вч. 359—360, 362—364, 366, 638—639
 Кондратев С.П., вч. 583
 Кониський Георгій, єпископ 593
 Кониський О., вч. II—III, 554, 578, 629, 640
 Коницький, шл. 561
 Конка (Гіпакир), р. 5
 Коновалова И.Г., вч. 584
 Коноп, м. 74
 Константин I (Великий), Св., імператор 208, 415—416, 612
 Константин VII Порфірородний (Константин Багрянородний, Constantinus Porphyrogenitus), імператор 34, 38, 41, 46, 60, 62, 67—77, 89—90, 92, 101, 104, 260, 492, 586, 595, 625
 Константин VIII, син Романа II, імператор 90, 115, 415, 499, 588, 612
 Константин Дука, імператор 415
 Константин II, митрополит 367—368, 397, 407, 522, 608—609
 Константин Мономах (Костянтин), імператор 415, 499
 Константин, патріцій 97
 Констанція, м. 74
 Константинополь (Візантія, Кунстанція, Царгород), м. 20, 25, 29—30, 33, 37, 55, 67, 70, 76, 79, 81—84, 89, 94, 103, 107, 114, 116, 118, 124, 427—428, 463, 478, 486, 499, 522, 574, 584, 586, 588
 Конт-Лаплас, вч. 579
 Копенгаген, м. 119, 128, 589
 Копа, м. 599
 Колицький С., шл. 431, 616
 Кордуба М, вч. 353—354, 555
 Коренець Д., вч. 353, 355, 607
 Корзон Т. (Korzon T.), вч. 349—350, 605—606
 Корнубут Януш, воєвода 327
 Кормилчич, рід 446
 Корналовичі (Kornolowicz; помилк., Kornowicze), с. 159, 592
 Коробка М., вч. VI
 Коротне, с. 11
 Корсунь, м. 23—24, 499
 Кортеліси (Cortlesy, Cortilyessy, Korthylyessy), с. 266, 268, 285, 290, 596
 Корч — див. Керч
 Косаковський Н., шл. 309
 Косачевская Е.М., вч. 616
 Косинський К., ватажок 308, 328, 468—469, 559, 567, 620—621
 Костомаров М., вч. XV, 356, 433—420, 424, 435, 438, 476, 510, 533, 537, 548, 579, 605, 613—614, 616, 619, 629, 640—641
 Коструба Т., вч. 582
 Костюк С.П., вч. 625
 Костянтин — див. Константин
 Костянтинів (Костентинів), м. 311
 Котковичі — див. Чуква
 Котляревський І., письменник 538, 550, 629—630
 Котляревський О., вч. 43, 51, 508
 Котович И., вч. 593
 Кошовський В., вч. 354—355
 Кошурів, с. 391
 Кочин Г.И., вч. 588
 Кочубей В., суддя 614
 Кочубинський О., вч. XII
 Кошаковський Ілля, монах 413
 Кошаковский Філарет, ігумен 402, 413
 Кравченко В.В., вч. 615—616
 Краєвський А., вч. 609
 Крайній К.К., вч. 635
 Краків (Crasovia), м. XII, 88, 293, 311—312, 471—472, 581, 610, 615, 643
 Крамер Г. (Kramer G.), вч. 11
 Красялів, м. 311
 Красицький Станіслав, шл. 327
 Красна, р. 108, 302—303
 Краснодворський Тимофей, шл. 329—330
 Краснокутська, станція 8
 Кривецький І., вч. 630
 Крек Г. (Krek G.), вч. 454, 457, 459
 Крем'янець, м. 311, 396
 Кремни, м. 5
 Кремона, м. 83
 Крива Лука, с. 638
 Кривонос Максим, полковник 621
 Крым (Кримська орда) III, XII, 8, 65, 90, 421, 423, 426, 428, 469, 477—478, 486, 559, 601, 616, 621, 623, 636
 Кримне (Сремно), с. 268, 285, 290, 596
 Крип'якевич І., вч. XIV, 591, 622
 Кришовський Ян, шл. 309
 Крут Ф., вч. 43
 Крумбахер К., вч. XI
 Крушельницький М., вч. 356
 Кубань (Кубанщина) XI, 344, 346, 545
 Кузмин, м. 311
 Кукуліна И.В., вч. 582
 Кулага — див. Петражицький-Кулага
 Кулаковський П. (П.К.), вч. XVI, 600—602, 630
 Кулаковський Ю., вч. XII
 Кулина, жінка Шурога (Кулуна), міщанка 157—158
 Куліш (Кулиш) П., вч. 433, 426, 433, 466, 560, 571, 605, 614, 619, 634
 Кульчицька Т., вч. 632
 Кунік Е. (Куник А., Kunik A.), вч. 25—26, 29, 33—34, 51, 58, 65, 88, 575, 458, 585, 637—638
 Кура, р. 56—58
 Куріло О.Ю., вч. 635
 Куркуа Іван, магістр 80, 98, 103
 Куртейль П., вч. 53
 Курцевич, кн. 432
 Кустантинополь — див. Константинополь
 Кутаїсі, м. 577
 Куфі ал, історик 584
 Кучера М.П., вч. 588
 Куяба — див. Київ
 Лаба, р. 455
 Ладога (Лудана, Мудана, Кудкана (?)), м. 55
 Лазаревський О., вч. VI
 Лалакон Теодор, воїн 103
 Ламбин М., вч. 455, 457
 Лапо-Данилевський О., вч. VI
 Ласький Войтех, воєвода 327
 Латішев В. (Latyshev V.), вч. V, 3—4, 13, 582
 Лашкарів П., вч. IX
 Лебединцев П., вч. 572, 635
 Лебединцев Ф.Г., вч. 572, 635, 637
 Лев Вірменин, імператор 78, 586
 Лев Граматик, хроніст 78—79
 Лев Диякон (Лев з Калолі), хроніст 15, 21, 46, 62, 73, 89—90, 92—94, 96, 98—99, 102—105, 107, 114—115, 587
 Лев Діогенович, родич Мономаха 499
 Лев Куропалат, імператор 98, 103
 Лев, син Варди Фоки 115
 Лев Філософ, імператор 36—38, 67, 585
 Лєве Ріхард, вч. XII
 Левницький К., вч. VIII, 537, 547, 555, 629
 Левницький М., підсудок 336
 Левницький О., вч. 356
 Левницький А., вч. IX
 Левке (Ахіллеві, Білий, Зміїний), острів 11—12
 Левон — див. Перцович
 Лежайськ, м. 145
 Лежайське староство 538
 Леже Луї, вч. IX
 Лейбим, епічн. 243
 Лейпціг (Ляйпціг, Lipsia), м. 43, 154, 616
 Лейфсон Гуннлаут (Гуннлаут), монах 119, 126
 Лелєвель І. (Lelewel I.), вч. 35, 59
 Леон — див. Лев Філософ
 Леонід, архимандрит VII
 Леонтович Ф., вч. VIII, X, 301, 527
 Леп'явко С., вч. 601—602, 613, 616—617, 621, 633—634
 Лєрберг А. (Lehrberg A.), вч. 72—73
 Лєстко — див. Лешко
 Лешко (Лєстко, Лешек), кн. 333, 396, 443, 447

- Лешинський Станіслав, король 177, 593
 Лжедмитро I, цар 602
 Ливан 203
 Лидульфост (Лидул Фост), посол 38
 Линниченко І., вч. 110, 115, 259, 356, 435, 588, 607
 Липовець, с. 580
 Липськ — див. Лейпціг
 Лисаковський С., шл. 601
 Лисенко М.В., композитор 594
 Литаврин Г.Г., вч. 583, 618, 625
 Литва (Велике князівство Литовське) VIII—IX, XII, 196, 259, 296, 301, 330, 336, 437, 453, 500, 559, 597, 599, 603, 607, 608
 Лихачев Н.П., вч. 609
 Лихачов Д.С., вч. 585
 Ляя, епічн. 239
 Лібудій, єпископ 84
 Лівія 30
 Лівобічна Україна — див. Гетьманщина
 Лівонія (Лівонський Орден) 500, 566
 Ліпінський В., вч. 390
 Лудлранд (Лудцо), хроніст 83—84
 Ліфляндія 532
 Лобанов-Ростовський О., вч. VII
 Лобачевський М.І., вч. 640
 Лобода Григорій, гетьман 305—308, 314—317, 321—323, 328, 601
 Логачев К.И., вч. 635
 Лодейниць, с. 527
 Лодижич, с. 527
 Лозка І., підчаший 309, 320—322, 327—329
 Лозка Лаврин, шл. 314—315, 317, 321—323, 601
 Лола О.П., вч. 605
 Ломбардія 83
 Ломиковський В., вч. VI
 Лонгинов А.В., вч. 603
 Лопарьов Х., вч. XI, 496—497, 499—501, 503—504, 506, 510
 Лоран Ф., вч. 514—515, 627
 Лубни, м. 305, 601
 Лугова, могила 8
 Лука Мідята, проповідник 504
 Лукавиця, р. 303
 Лукіан, письменник 8, 582
 Лукомський С., вч. 422—423, 615
 Лужанович Андрей, братчик 339
 Луполовєє (?), козак 309, 321
 Луцьк, м. 55, 396, 432, 586
 Луцкевич В., вч. 580—581, 643
 Любавський М., вч. VIII, 301, 437
 Любарський Я.Н., вч. 588
 Любартів, м. 311
 Любачів, м. 390
 Любеч (Телоча), м. 36, 70
 Люблін (Lublin), м. 156, 160, 261, 334, 339, 471—472, 603
 Любомирський Т. (Lubomirski T.), вч. 259, 595
 Любомльський район 595
 Людкевич С., вч. 603
 Людовик Побожний, король 25—26, 583
 Люта, р. 396
 Лютків (Людків (?), Ludkow), с. 155, 159, 592
 Лям Я., вч. 390
 Ляндкоронський П., шл. 562
 Ляскоронський В., вч. XI, 628
 Лясота Е., хроніст 560, 565
 Лятковський Ю., вч. 532, 628
 Лященко А.И., вч. VI, 589
 Львів (Leopolis, Lwow), м. II, IV, 144—145, 149, 152, 300, 344, 353—354, 362, 368, 370, 389—391, 395—397, 398—399, 401, 434, 470, 472, 485—486, 541, 545, 557, 564, 568, 589—591, 593, 621, 629; Високий замок (castrum Superior) 144—146, 259, 589—590; Нижній замок (castellum Inferior) 144—146, 149, 589—590
 Львівська область 590—592
 Маврикій, імператор 618, 457, 463
 Мавропотап 79
 Магор (Маджус), бібл. 54, 92, 104
 Мадай, бібл. 58
 Маджак, король 58, 60
 Мазепа І., гетьман XI, 548, 619, 629
 Майотас море — див. Азовське море
 Макарій, патріарх V, 475, 486, 489, 622
 Макарова Т.И., вч. 608
 Македонія 95, 97—98
 Макін (аль Макін), хроніст 115, 588
 Маковей О., письменник III, 549, 556, 632
 Максим Михайлович, козак 307
 Максимович Г.А., вч. 634
 Максимович М., вч. 613, 619, 466, 558
 Мала Азія 6, 81, 92, 114, 421—422, 423, 427
 Мала Преслава, м. 107
 Малишевський І., вч. 572—573, 635
 Мальмберг В., вч. VI
 Мангульське князівство 18
 Мануїл, імператор 499
 Марван II, каліф 28, 584
 Маргарита з Угорця (Анна), сел. 156
 Марія Магдалена, бібл. 161
 Марія, сестра Склира 96
 Маркевич А.И., вч. 637
 Маркевич М., вч. 424, 616, 619
 Марков П.Г., вч. 613
 Марковін Н., вч. 424
 Маркович Яків, шл. V
 Мартин Леонович, священик 336
 Мартиненко О., вч. XVI
 Марцелін — див. Амміан Марцелін
 Маслов В.І., вч. 616
 Масуді (Абу-ль-Хасан), хроніст 46, 53—59, 83, 87—88, 91, 398
 Матеевський Бернат, єпископ 327
 Матейко Ян, маляр 491, 625, 643
 Маха (?), король 88
 Махновець А., вч. 617
 Мачабелі Іван 642
 Мачович Тома, міщанин 155
 Медрувель, місцевість 129
 Межибожський Борис, боярин 442
 Мезамир, вождь 463
 Мезієр А., вч. IX
 Мезія (Меземврійська країна) 74, 94—96, 99—100, 106—107, 423, 455—457, 459, 464; див. також — Болгарія
 Мезоніт Теодосій, воїн 99—100
 Мезько-Оглоблин О., вч. 624
 Мекелита М. (Микелита М.), вчитель 368, 402
 Мельник К., вч. 425
 Мельник О. (О.М.), вч. XVI, 636, 643
 Мельник Я. (Я.М.), вч. XVI, 593—594
 Мельников Е.А., вч. 618
 Менандр, хроніст 457, 463—464, 618—619
 Мендинський А., шл. 327
 Меотіда — див. Азовське море
 Меотійське озеро — див. Азовське море
 Месхі Сергій, літератор 642
 Мешко (Мшка), кн. польський 88—89
 Мешхет, м. 584
 Микелита — див. Мекелита
 Микита Пафлагонський (Микита чернець), хроніст 33, 584
 Миклашів (Muklaschow), с. 152, 591
 Миклошич Ф., вч. 42, 90
 Микола I, цар 641
 Микола Містик, патріарх 66
 Микола Святоша, Св. 509
 Миколаїв, м., районний центр, 361
 Миколаїв, м. 641
 Миколай, євнуч 95
 Миколай, папа 33
 Миколай, придворний 117
 Миколай, Св. 180
 Микошинський Богдан, гетьман 366
 Микудин, м. 393
 Минський С., шл. 327
 Мирнович Н., вч. 593
 Мисько, сестрєнець Саська 316
 Митридат-Євпатор, цар 12—13
 Михайл (Михайло) Миколайович, князь 579, 641
 Михайло Всеволодович, кн. 401, 448, 450

- Михайло Всеволодович, кн. 617
 Михайло гетьман — див. Ружинський Михайло
 Михайло Копистенський, єпископ 597
 Михайло, єпископ 69, 586
 Михайло, ігумен 314
 Михайло, імператор 33, 69, 79, 586
 Михайло, митрополит 572
 Михайло, син Вусевича, патріціїї 75
 Мияцк Ю. (Ю.М.), вч. XVI, 601, 606, 614, 620, 623—624, 634
 Мишанич Я.О., вч. 616
 Мишкинський повіт 359
 Мишковоський П., шл. 145, 590
 Мищенко Ф., вч. IX
 Мідія 26
 Міленгоф К. (Müllenhoff K.) 15, 453, 455, 462—463
 Міллер (Миллер) В., вч. VI, 13
 Міллер Г.Ф., історик 422, 615
 Мілюков П., вч. VII, IX
 Міндовг, кн. 532, 628
 Мінська губернія 635
 Мінщина 531
 Мінь Я. (Migne J.), вч. 33, 66
 Мірчук П., вч. 605
 Мітра, міф. 6
 Міхаловський Я. (Michałowski J.), хроніст 467, 471, 621
 Міяковський В., вч. 639—641
 Млинівка, р. 392
 Мнишок Юрій, воевода 327
 Мніх Іаков, хроніст 76
 Мнішек Стефан Ян (Ioaannes Pallatinidus), шл. 160, 592
 Мог, міф. 81
 Могилівська губернія 363
 Могитич І.Р., вч. 611
 Модзаєвський В., вч. 614—615
 Мойсей, бібл. 466
 Молдавія (Волощина) 423, 428, 477, 479, 563—565, 616—617, 622—623
 Молдован А.М., вч. 584
 Молза Василь, дяк 440
 Молодецький А., шл. 328
 Молотів, с. 361, 363, 608
 Молочна, р. 5
 Моммзен Т. (Mommsen Th.), вч. 15, 455
 Мордія, край 76
 Москва (Московія, Московщина, Moschouiticus regionis) III, XIII, 53, 155—156, 158, 197, 305, 352, 473, 475, 477—487, 499, 519, 521, 564—566, 568, 592, 602, 615; див. також — Росія
 Москва, м. 600, 622
 Московське князівство 607
 Мостиський район 592
 Мосуль, м. 90
 Мотовилівка, с. 580, 642
 Моця О. (О.М.-я), вч. XVI, 612
 Мстислав Володимирович, кн. 143, 589
 Мстислав Данилович, кн. 439
 Мстислав Мономахович (Мстислав Володимирович), кн. 498, 500
 Мстислав Мстиславич, кн. галицький 396, 401, 509, 439, 447
 Мукадесі, хроніст 52, 585
 Муктадир, каліф 42—43, 584
 Муралят Е.Г., вч. 79
 Муркос Г., вч. 475, 622
 Мурсійське озеро 15, 455, 583
 Мурсія (Esseg) 455
 Муха, ватажок 558, 560
 Мухаммед бен аль Хасан, історик 56—57
 Мухамед ібн Сулейман, посол 43
 Муровецький Юрій, шл. 332
 Мюленгоф — див. Міленгоф
 Мюллер К. (Miller C.), вч. 14, 29
 М'яковський В., хроніст 471, 621—622
 Навроцький О., урядник 578, 641
 Нагірне (Угерці, Huerczy), с. 157, 592
 Наддніпрянська Україна — див. Україна
 Надеждін (Надеждин) М., вч. 453, 516—517
 Назаренко А.В., вч. 585, 586, 588
 Назарет, м. 206, 233
 Найтас море — див. Чорне море
 Накур (Након), кн. 88
 Нальвайко С., ватажок 305—306, 330, 567, 600—601, 620
 Нарзес, воєн. 20, 463
 Нарушевич М., шл. 334
 Настас, священик 112
 Настасів (Настасово), с. 177, 218
 Настаська, жінка Осмомисла 444
 Наук А. (Nauck A.), вч. 29
 Науменко В., вч. 635
 Нахаїк Є.К., вч. 614
 Неверов (Неверов) Я.М., вч. 579, 642
 Негвич, м. 635
 Недви́гівка, слобода 13
 Нейман Чеслав (Чеслав), вч. 175, 593
 Неліпеч Данилович, сел. 260
 Немирич Матвій, шл. 306, 308, 330—331
 Немогорд — див. Новгород
 Непельська (Nepelska Barbara), шл. 155, 158
 Несвізький Федько (Корибутович Федор), кн. 616
 Нестор, епічн. 239
 Нестор, літописець VI, 522, 635
 Нечай, есаул 423
 Неман (Неман), р. 452—453, 489
 Несецький К., вч. 430
 Низ — див. Запоріжжя
 Никифор — див. Фока Никифор
 Никифор, митрополит 368, 456, 503—504, 626
 Николай, папа 575
 Николай, Св. 205, 208—209, 247
 Николайчик Ф., вч. 345, 604
 Нифонт, єпископ 508
 Нідерле Л. (Niederle L.), вч. VI, IX, 388, 454, 453, 610
 Нізамі, поет 58, 577, 585, 640
 Нікея, м. 341
 Нікітський О., вч. 440, 533, 617
 Нікітський, філософ 513
 Нікольський М., вч. 500—506
 Ніконія, м. 11
 Нікополь, м. 8
 Новгород (Немогорд), м. 15, 23, 70, 116, 120, 122, 130—131, 134, 142—143, 438, 497, 533, 588
 Нове Село (Noue Syolo), с. 146, 151, 590
 Новельський Іван, шл. 566
 Новетунське місто (Isakcha, civitas Novietunensis, Noviodunum) 15, 455
 Новий Василь, Св. 81
 Новицький І., вч. 420, 429, 432
 Новгородський повіт 635
 Новоросійський край 575—576
 Новосельцев А.П., вч. 582, 584—587, 625
 Ной (Нуха), бібл. 58
 Норвегія 119—121, 127—131
 Оболенський М., вч. 497
 Ог, міф. 81
 Огоновський О., вч. 498, 509, 547
 Огруха, слуга 156
 Одда — див. Снорросон
 Одер, р. 453, 455
 Одеса, м. 12, 575, 577, 637, 640
 Одровонж Яцек, місіонер 573
 Ожельський С. (Orzelski S.), хроніст 425—426, 616
 Озаркевич Є., вч. 631—632
 Озимина (Ozimina), с. 157
 Ока, р. 35
 Окозький С. (Окольський Ш., Okolski S.), хроніст 430, 468, 615
 Олаф (Тригвасон Олаф), герой саг 118—128, 588
 Олаф, Св., король 128—131, 143
 Олег Святославич, кн. 498
 Олег, кн. 26, 36—38, 59, 70, 124, 132, 464, 527, 531, 585
 Олег, син Ярослава Осмомисла, кн. 444—445
 Олександр (Александр), імператор візантійський 36—38
 Олександр Великий, король 16, 58
 Олександр Всеволодович, кн. 448
 Олександр Невський, кн. 496
 Олександр Ягеллончик, король 292, 298
 Олександр Ярославич, кн. 497
 Олександрів (Александров), с. 305, 325
 Олександрівськ, м. 72—73
 Олександрополь, с. 8
 Олексій, цар 624

- Олелько Володимирич (Александр Володимирович), кн. 301–303, 599
- Олельковичі, династія 301
- Олена — див. Анна
- Олена (Helen) — див. Ольга
- Олена, донька Івана III 292
- Олесницький Андрій (Андрій de Olesnyca), староста 144, 590
- Олесницький Є., вч. 629
- Олешко Флоріан (Oleszko Florian), писар 306, 314–316, 318–322, 324, 329–332, 342, 601
- Ольвія, м. 4, 12–13
- Ольга (Алогія, Ельга, Олена, Helena), кн. 44, 61, 68, 76, 84–85, 120, 122–123, 126, 585
- Ольшаник (Olszanik), с. 155, 158
- Омелян Іванович, козак-зем'янин 307–308, 602
- Омир — див. Гомер
- Опанасович Леонтій, братчик 339
- Оргельбранд, видавець 390, 610
- Орель, р. 560
- Оржеховський (Orzechowski Alexandr), шл. 156, 159
- Орина — див. Інґґерда
- Орифа, іпарх 79
- Оришовський Ян (Оришевський, Oriszowski Joannes), ватажок Х, 433–434 564–566
- Орлик П. (Орлик Ф.), гетьман 559, 575
- Орлов О.Ф., урядник 640
- Орловська губернія 363
- Орозій, хроніст 17
- Орша, р. 529
- Османська імперія — див. Туреччина
- Осовський Г., вч. 370, 385
- Остер, р. 108
- Остмарка 55
- Острог, м. 563
- Острозький Костянтин (Василь-Костянтин), кн. 310–311, 327–328, 431, 563–564, 573, 617
- Острозький Януш, кн. 313, 327, 431–432, 602, 617
- Острополь, м. 311
- Остроух Олександр, шл. 308, 315–316
- Острианин Яків, гетьман 567
- Ота з Ходча, староста 144
- Отніля, селище 617
- Оттон I, король 74, 85, 88, 586
- Оттон III, король 108, 110, 126, 587
- Офіуса (Тира), м. 11
- Охматов, с. 485, 624
- Охримович В., вч. 354–355
- Очаків, м. 428
- Павел, єпископ 126
- Павлик М., вч. 351, 354, 355–356, 545, 606
- Павлінов А., вч. IX
- Павло (Павел), Св. 111, 507
- Павло архidiaкон — див. Алепський
- Павло Диякон, хроніст 458
- Павлюк Павло, вождь 469, 620
- Павлоч, м. 429–430
- Падаака Л., вч. XI
- Паїсій, патріарх 622
- Пакослав, боярин 396
- Палажка (Polaszka), служниця 156, 159
- Палак, вождь 12–13
- Палтеску — див. Полоцьк
- Панківці, с. 178, 242
- Пантикап, р. 5
- Пантикапей — див. Керч
- Пантир, домашник 82
- Панькова С. (С.П.), вч. XVI, 639, 642
- Папай — див. Гестій
- Папе Ф. (Pape F.), вч. 292, 597
- Папроцький Б. (Paprocki B.), письменник 424–425, 427–433, 560, 616, 633
- Парадів, с. 580
- Париж (Paris), м. 35, 53, 539
- Партава — див. Бердаа
- Партицький О., вч. 15, 17, 75
- Пасеченко Г.В., вч. 613
- Пастернак Я., вч. 609, 611–612
- Патканов К., вч. 58, 585
- Пафлагонія 82
- Пафлагонія (Гераклея) 81
- Пашунакітій 76
- Пашинич Гринь, шл. 599
- Пашко з Добромля (Pascho), міщанин 155, 159
- Пашковський М., вч. 615
- Певкинів гора 14
- Певку, острів 12
- Пелей, міф. 104
- Пелехян П., меценат 631
- Пенини, місцевість 15
- Первольф, вч. 455, 457
- Перегнів (Перегнів, Przegnyowo), с. 146, 153, 590
- Перекоп 420, 423
- Перемишське староство (Перемищина) 259, 292, 296, 439, 441, 538
- Перемишль (Praemisia), м. 158, 145, 353, 393–399, 401, 489, 593
- Перетц В., вч. 593
- Переяслав (Мала Преслава), м. 94
- Переяслав (Переяславль), м. 36–37, 63, 74, 481, 601, 621
- Переяслав Суздальський, м. 497, 508
- Переяславська земля 497, 608, 628
- Перм, м. 135, 577, 640
- Персія (Персида) 228
- Пертц Г.Г. (Pertz G.H.), вч. 24
- Перун, міф. 37, 45, 62, 67, 90
- Перцевич Левон (Левон), єврей 306, 321–322
- Петербург, м. 13, 21, 575, 600, 637, 641
- Петрижидький-Кулага (Кулага) Іван, гетьман 566–567, 634
- Петров — див. Пйотрків
- Петро I, цар 521, 624
- Петро, патрицій 96
- Петро, Св. 108–109, 195, 223
- Петро, сідяр 299
- Петро, цар болгарський 93–94, 587
- Петров В.П., вч. 618
- Петров М., вч. XI
- Петрушевич А., вч. 593
- Пецак М.М., вч. 617
- Піаро І.С., вч. 583
- Пивовар Мартин (Piwowar Martinus), міщанин 157
- Пилат, бібл. 195, 222, 223
- Пилинський Д., вч. 358
- Пілявці, с. 470, 621
- Південна Україна — див. Україна
- Південний Буг (Бог, Гіпанід), р. 4–5, 12, 610
- Північна Двина 589
- Північна Двіна, р. 135
- Північне Причорномор'я 582
- Північний океан (Темний океан) 75, 116
- Підгірці, м. 370
- Підгородище, с. 395, 399
- Підкарпаття — див. Галичина
- Підкова Павло, козак 424
- Підмонастир, с. 392
- Піднар, поет 12
- Пінський повіт 624
- Пйотрків (Петрков, Pietricovia), м. 297, 335
- Платон 502–503
- Пліскува, м. 101
- Пліснисько, м. 370, 387, 442
- Плуатарх 4, 582
- Побужжя (Побожжя) 76, 308, 399
- Поволжя 364
- Погодін (Погодін, Погодин) М., вч. 128, 389, 390, 436
- Поділля (Пониззя) XI, 145, 386, 390, 423, 439, 441, 472, 508, 621
- Подніпров'я (Придніпров'я, Подніпрянщина) 16, 86, 181, 307–308, 602, 619
- Подоння 456
- Подскальски Г., вч. 626, 627
- Подунав'я 384–385
- Полемон, цар 13
- Полікарп, ігумен 510, 627
- Полісія 52, 255, 259, 306
- Полковський Ян — див. Пулковський
- Половець, шл. 301

- Полонезький, епічн. 197
 Полоуз Федір, козак 306, 308, 328, 601, 634
 Полоцьк (Палтеску, Полтеск), м. 36, 130, 143, 500, 527, 531—532, 566
 Полоцька земля (Полоччина) XII, 143, 512, 524, 530—532
 Полтавська губернія 639
 Полтавщина 181
 Полтва, р. 391, 589
 Подуботок Павло, гетьман 487, 614, 624
 Поль, вч. 366
 Польща (Польська корона, Польсько-Литовська держава, Річ Посполита, Polska) XII, 35, 55, 88—89, 110, 135, 145, 177, 196—199, 218, 247, 259, 292, 294, 296—297, 308, 347, 349—351, 353, 355, 390, 396, 422, 431, 433, 468—473, 476, 478, 480—482, 485—487, 489, 517, 522, 559, 562—563, 568, 592, 597, 600, 603, 605, 621—623, 635
 Пониззя — див. Поділля
 Пои́т Евксинський — див. Чорне море
 Поракишвілі Нодар, літератор 639
 Порта — див. Туреччина
 Посейдон, міф. 6
 Потій Іпатій (Іпатій), єпископ 340
 Потканський К., вч. XII
 Потоцький Микола, гетьман коронний 621
 Похилевич Л., вч. 307
 Почаїв, м. 180, 593
 Почайна, р. 67
 Прага (Фрага), м. 88
 Предслава, кн. 61
 Преслава (Іоаннополь), м. 98, 100—101
 Претвич Bernard, шл. 561—562, 633
 Претвич (Претвиц) Якуб, шл. 309, 315, 317, 320
 Прикарпатська Русь — див. Угорська Русь
 Прип'ять, р. 259, 452, 517
 Прицак О., вч. 586
 Прокопій Кесарійський, хроніст 15, 18—21, 45, 65, 81, 455—459, 461—462, 583, 587
 Пропонтида (Мармурове море) 21, 33
 Прослав, с. 94
 Протоген, автор 12
 Прохаска А. (Prohaska A.), вч. IX, XI—XII, 294—296, 300, 597, 600, 607
 Пруденцій Галіндо, хроніст 24—26, 52, 583
 Пруса (Бруса), м. 114
 Пруссія 624
 Прусска Сілезія 637
 Пряшівська єпархія 354—355
 Псєсал Михайло, хроніст 588
 Псков (Plescouia), м. 53, 159, 440, 533, 592
 Псковська земля (Plescovia region) 156, 500
 Пстроко́нський М., шл. 327
 Пташицький С., вч. 600
 Пто́лемей Кла́вдій (Ptolemaeus Claudius), географ 14, 452—453, 583, 618
 Пуласький К. (Pułaski K.), вч. 560
 Пулаковський (Полаковський) Ян, шл. 313—314
 Пустомитівський район 590—591
 Путиваль (Пустель), м. 215, 489
 Пшездзецький О., вч. 467, 624
 Раві́та-Га́вронський — див. Га́вронський
 Рагнар, герой саг 129—131, 133, 136—140, 143
 Рагнар Rukill, герой саг 128—129
 Рагнвальд, син Ульфа 139—140, 143
 Рагнвальд, ярл 128
 Радзі́мінський Ж. (Радзі́мінський-Люба Зигмунт) вч. 523, 580, 628, 642
 Радивил Криштоф, шл. 327
 Радивил Миколай, шл. 336
 Радивил Юрій, єпископ 327
 Радимно, м. 145
 Радинський повіт 333
 Радостів (Radosthow), с. 279—280, 288, 596
 Раків Кут, с. 385
 Раковського оселя 363
 Ракочі (Д'єрдь II Ракоці, Раковци), кн. 486—487, 489, 624
 Ратенська староство (Ратенська волость, Rathnense districtus) 259—262, 284, 287, 594—595
 Ратенський замок (Rathnense Castellum) 282—284
 Ратибар, король 58
 Ратибор, тисяцький 443
 Ратич О., вч. 612
 Ратнівський район 595—596
 Ратно (Rathno), м. 261, 289, 291, 595
 Рафн (Rafn C.Ch.), вч. 119, 127—128, 134
 Радіа́л, бібл. 167, 169, 191, 245
 Реас, син Ереса 120
 Регель В. (Regel W.), вч. 499—500
 Регіон, хроніст 76, 84—85
 Рейн, р. 583
 Рейнберґ, єпископ 110
 Рейске Й. (Reiske J.J.), вч. 78
 Ререк, герой саг 128—129
 Рєслєр Р. (Rösler R.), вч. 453, 456, 459, 517
 Рехон, жінка Ереса 120
 Ржевський, посол 426, 616
 Рибаків Б.А., вч. 582, 608
 Рибалко О., вч. XIV
 Рива, р. 81—82
 Рильський Т., вч. 629
 Рим (Румія), м. 33, 55
 Римська держава (Румія) 16
 Ринґ, герой саг 128—129
 Ринґ, король 128—129
 Ринґарики, край 128
 Рншєйські гори (Урал) 10, 14
 Річ Посполита — див. Польща
 Ровинський Д., вч. 490
 Рогівно (Rogozlo), с. 159, 592
 Рогоза Михайло, митрополит 339, 342
 Родкевич Стефан, козак 331
 Рожанець, с. 390
 Рожков І., вч. VIII
 Розволодія (Антонія, Велика слобода), с. 307, 324
 Роздільський О., вч. 539, 603, 630
 Розен В., вч. 51, 88, 113, 114
 Розражевський Єронім, єпископ 327
 Рокитна, р. 307, 324
 Рокитна, с. 307, 324
 Ролле М., вч. XI
 Роман Галицький (Роман), кн. VI, 401, 445—447, 509, 498
 Роман Лакепен (Лакапін), імператор 60, 62, 67—68, 77, 586
 Роман Мстиславич, кн. 529, 626
 Роман Порфірородний, імператор 77—79, 83—84
 Роман, кн. звенигородський 396
 Романів, с. 391
 Романов, м. 363
 Романовичі, династія 401, 444, 446, 447
 Ромейська держава — див. Візантія
 Рондяк П., вч. 351, 606
 Рос (Рѡс), міф. 78—79, 81, 104
 Росія (Російська держава, імперія) V—VI, VIII, XII, 77, 86, 351, 352, 433, 526, 540, 549, 572, 575, 605, 619, 627; див. також — Москва
 Ростислав, кн. 390, 399, 401
 Ростислав Михайлович, кн. 441, 445, 448, 617
 Ростислав Мстиславич, кн. 501, 503, 505, 510, 522, 528, 626—627
 Ростиславичі, династія 498
 Ростов, м. 36, 74
 Ростовцев М., вч. XII
 Росцішевські, родина 580
 Рось, р. 108, 302, 307, 324
 Руалд, посол 38
 Рубан В., історик 421, 615
 Руда, с. 217
 Рудницький С., вч. 353, 597
 Рудницький Симон, шл. 327
 Рудно, с. 333—338
 Ружин, м. 429
 Ружинський Богдан (Богдан, Бог-

- данко, Федор-Богдан, Bogdan Rożański) 433—427, 429—434, 613, 616
- Ружинський Кюрик, кн. 313—314, 428—431, 433, 566
- Ружинський Миколай (Мись, Miś), кн. 428—432
- Ружинський Михайло Іванович (Михайло гетьман, Rozynski Michael), кн. 420, 428—430, 432—433, 566
- Ружинський Михайло Остапович, кн. 428—430
- Ружинський Остап, кн. 428—432
- Ружинські, князі 420, 422, 425—426, 429—432, 616
- Руава, посол 36, 38
- Руликів, с. 580
- Руліківський Вацлав, шл. 580, 642—643
- Руліківський Е. (Rulikowski E.), вч. 301, 429—432, 523, 580—581, 628, 642—643
- Руліківський Ігнатій, шл. 580, 642
- Рум — див. Візантія
- Румія — див. Рим
- Румське море — див. Чорне море
- Русецька Маргарита (Russiecka Margaretha), шл. 156—157, 159
- Русецький Адам (Russiecky Adam), шл. 156, 159
- Русина (O.P.), вч. XVI, 599
- Руставелі Ш., письменник 577, 579, 640—641
- Русь (Велике князівство Руське, Київська держава, Київська Русь, Руська держава, Руська земля, Руське князівство) 13, 15, 17, 25, 29, 34, 44—45, 48, 51, 55—56, 61, 63—64, 68—72, 74, 76, 79—80, 85—86, 88—89, 91—92, 95, 98, 108, 110—111, 113, 116, 118—119, 127, 130, 140, 260, 398—399, 401—402, 359, 397, 439, 441, 445, 452, 458, 460, 464, 471—473, 480, 489, 495—498, 500—501, 504, 509, 512—513, 515—524, 527, 530, 532—533, 572—576, 586—588, 611, 635; див. також — Україна-Русь
- Руська ріка — див. Волга
- Руське море — див. Чорне море
- Рюар, посол 38
- Рюген, острів 85
- Рюрик, кн. 399
- Сава Петрович, священник 340
- Савваїтов П., вч. X
- Сагайдачний Петро, гетьман 471, 567
- Сакалаїх, король 58
- Саксонія 197
- Салар, вождь 58
- Салків, с. 601
- Салтанівка, с. 642
- Самакуш, м. 27
- Саманіди, династія 34
- Саманідський каліфат 56
- Самари, с. 596
- Самаровичі (Samarowicze, Szama-gowicze), с. 261, 273, 287, 290
- Самарська губернія 638
- Самбір, м. 145, 353, 414—415, 489, 612
- Самбірський район 592
- Самватас — див. Київ
- Самоковасов Д., вч. VIII, 48, 512, 515, 627
- Самуїл, цар болгарів 113—114
- Сангушко Р., кн. 431, 616
- Сапега Лев, канцлер 327
- Сапіги, рід 196
- Сари, м. 56
- Саркел (Біла Вежа), м. 56, 72, 91
- Сарматія 14
- Сасько, полковник 306, 308, 315—316, 601
- Саськова Богдана, шл. 315—316
- Сахара, р. 560
- Сахаров А.Н., вч. 583, 587
- Сварник Г., вч. XVI
- Свенгельд — див. Свинельд
- Свентославський Ян, шл. 310
- Свердлов М.Б., вч. 586, 588
- Сверчевський (Сверчовський) Іван, ватажок 422—423, 561, 616
- Свенніков І.К., вч. 611—612
- Свидерський С., шл. 336
- Свидригаїло, кн. 302, 531, 599
- Свинельд (Свенгельд), воєвода 89, 102, 443, 617
- Свідзінський К., вч. 580, 643
- Святий, цар 51
- Святополк (Zentopulcus), кн. 110—112, 130, 134—135, 137, 140, 522, 589; див. також — Бури-злав
- Святослав Володимирович, кн. 497, 500
- Святослав Ігорович (Свендослав), кн. XII, 7, 26, 36, 45, 60, 61, 66, 70, 78, 86, 87, 89—96, 98—107, 587
- Святослав Ярославич, кн. 507
- Святославичі, династія 507
- Себастьян (Sebastianus), священник 155
- Севастополь, м. 23
- Севалья, м. 54
- Седов В.В., вч. 618
- Сейс А. (Sause A.), вч. 4
- Селіна, р. 73—74
- Сельський, вч. 554
- Семевський В., вч. 639
- Семен Болгарський (Симеон), цар 66, 93, 587
- Семен Омелькович, кн. 301, 599
- Семендер, м. 28, 91—92
- Семігород — див. Трансильванія
- Семіон, бібл. 224—225
- Сенкел Феофіла, посол 89
- Сенковський О., вч. 118, 128, 134, 137
- Сенявський Адам, шл. 391
- Сенявський, шл. 562
- Сенко, священник 298—299
- Сербія 423
- Сергеевич В., вч. VIII, 36, 39—40, 63, 65, 484, 512, 519—520, 584, 627
- Сергієнко М. — див. Грушевський М.
- Серет, р. 393—394
- Сибір 6
- Сигізмунд Август — див. Жигимонт Август
- Сигізмунд — див. Жигимонт
- Сигізмунд Кейстутович, кн. 599
- Сигрида, жінка Ейрика 128
- Сигурд, брат Астриди 120—122
- Сигурд Кабан, герой sag 128—129
- Сигурд, король 129
- Сигурд Hvisi, герой sag 128
- Симбірська губернія 364
- Симеон — див. Семен Болгарський
- Симеон Логотет, хроніст 33, 78—79, 81
- Симоновський П., вч. 422, 615
- Симферополь, м. VI
- Синове (Sinow, Synow), с. 263, 284, 290, 595
- Сяноп, м. 21, 421, 423, 427—428, 636
- Сион — див. Сіон
- Сирійське море 88
- Сирія 93, 115
- Сирку П., вч. XII
- Сировиця — див. Суровиця
- Сирокомля В. (Syrokomla W.), вч. 425
- Сицкалі 93
- Сіаку, острів 92
- Сіверська земля (Сіверщина) 36, 524, 532, 602
- Сівськ, м. 489
- Сіль Колобрезька (Salsae Cholbergensis), м. 110
- Симеон — див. Семион, бібл.
- Сіон (Сион, Спон), р. 204, 233—234, 256
- Сірко Іван, кошовий 420—421, 614
- Сіті, р. 626
- Січ — див. Запоріжжя
- Скала Подільська, м. III
- Скальковський А., вч. 424, 575, 616, 637
- Скандинавщина 131
- Скаршовський Ян, шл. 327
- Склаур, цар 12—13
- Скиндеровщина, с. 312
- Скиргайло, кн. 531
- Скитія 4, 10, 14, 17, 93, 96
- Склаир Варда, воен. 96—98, 100, 106, 114—115
- Скнилів (Krzyniłow), с. 146, 150, 590

- Скоропадський Іван, гетьман 568
 Скржинская Е., вч. 583
 Скутари — див. Боспор
 Скиннино (Skizupno), м. 592
 Славія (Слава), м. 35
 Слєпорада, р. 324
 Слєпорада, с. 325–326
 Слов'янська ріка — див. Волга
 Слонка — див. Солонка
 Слоцька Ядвіга (Slocka Hedviga), міщанка 156–157
 Слудьк, м. 599
 Смара, половець 573
 Смеловський, суддя 426
 Смирнов М., вч. 435
 Смоленськ (Милиниска), м. 35–36, 70, 527, 612
 Смоленська губернія 359
 Смоленська земля (Смоленщина) XII, 453, 500, 524, 526–529
 Смоленський Аврам, письменник 529
 Смолий В., вч. 620
 Смолька С., вч. 532, 628
 Сноррі — див. Стурлусон
 Снорросон Одда (Одда), редактор саг 119–120, 588
 Соболевський О., вч. 115, 588
 Соколовський В., священник 361
 Сокуль С., вч. XII
 Соловійов (Соловьев) С., вч. 433, 426, 432–433, 500, 508, 566, 613
 Соловьев А.В., вч. 626
 Соломон, бібл. 237
 Солониця, р. 601
 Солонка (Слонка, Sloпка), с. 146, 150–151, 590
 Солтанівка, с. 580–581
 Солега Іван, дворянин 336–338
 Софронія (Sorghonia), служниця 155, 158
 Сохань П.С., вч. XIV
 Сошники, с. 307, 601
 Спартокіди, династія 13
 Спасович В., вч. 425, 564
 Спатарій Теофан, посол 25
 Спитко (Спитко) з Ярославля, шл. 144, 590
 Спонгарій Федір, воевода 82
 Срезневський В., вч. VII
 Срезневський І., вч. VII, 42, 440, 501, 584, 587
 Ставрополь, м. 577
 Станіслав de Morawusza, староста 144
 Станіслав de Chodorowstaw, шл. 401–402
 Станіславів, м. 389
 Старе Село, с. 391
 Старжеховський Ян (Stajzechowsky Johannes), шл. 297, 299, 596, 598
 Старовижівський район 595–596
 Старокосянтинів, м. 621
 Старосамбірський район 592
 Стемид, посол 36, 38
 Стемир, посол 38
 Стенка, с. 312
 Степаненко В.М., вч. 635
 Степаненко Г.В., вч. 635
 Степанков В., вч. 620, 622
 Степовик Д.В., вч. 625
 Стефан — див. Баторій
 Стефан III Великий, воевода 145, 590
 Стефан, єпископ — див. Суразький Стефан
 Стефан, імператор 60, 62
 Стир, р. 370
 Стирмер Мудрий, редактор саг 119, 129
 Стороженко А., вч. X
 Стороженко М., вч. X
 Страбон (Strabo), географ 11–14, 104, 582
 Страдч (Stradecz), с. 151, 590
 Стратановський Г.А., вч. 582
 Стрижак О.С., вч. 582
 Стрийковський М., історик 560, 590, 595
 Стрийщина 548
 Стрипа, р. 389, 395
 Стрілковичі (Strzalkowice), с. 157, 592
 Ступня, р. 108, 302–303
 Студинський К., вч. IX, 345, 354–355, 604
 Ступниця, с. 353, 414, 612
 Стурлусон Сноррі (Сноррі), редактор саг 119–120, 122, 125
 Суботів, хутір 621
 Судак (Сурож, Сугдея, Солдая), м. 23–24, 636
 Судак, р. 91
 Судислав (Судислав Судич), боярин 396, 401, 439, 442–443, 447–450
 Суломир, р. 143
 Сула, р. 108, 324, 601
 Суляковський Ян Деметрій, архієпископ 327
 Сумцов М.Ф., вч. 638
 Сурож — див. Судак
 Суразький Стефан (Стефан), Св. 23
 Сухинський (Suchinskij), шл. 156, 159
 Сухомлинов М., вч. 511
 Сфандра, жінка Улебова 61
 Сфенкел, кн. 99–100, 102
 Сфирка, кн. 61
 Східна Європа VI, 108, 455, 466, 513–514
 Сізіюмов М.Я., вч. 587
 Сян, р. 545
 Сяноцьке староство 538
 Табаристан 28, 56–57, 585
 Табарі Абу Джафар, хроніст 27–28, 584
 Табіті — див. Гестій
 Таврія, м. 56
 Таврія (Таврика) 5, 18, 23–24, 27
 Тагаг, м. 86
 Тайсайра, м. 113
 Танаїс — див. Дон
 Танія (Табія), м. 35
 Тарків (Тарху), м. 28
 Тарло Ян, шл. 335
 Тарнавський Ян (Thamawsky Joan, Tharnowsky Joan), підканцлер 310, 312–316, 318–320, 322, 324, 327, 329–330, 332
 Тарс, місцевість 76
 Тасій, вождь 12
 Татищев В., вч. 500, 529, 628
 Тацит, історик 13, 514, 583, 627
 Тбіліс (Тифліс), м. III, 577–579, 641
 Творогов О.В., вч. 584
 Тебеньков, вч. 527
 Тегиня — див. Тягиня
 Тельвак В., вч. 596
 Темне море — див. Балтійське море
 Тендерська коса 12
 Тенчинський Збігнев, шл. 590, 594
 Тенчинський Миколай, староста 144, 590
 Теодор, імператор 79
 Теодор, Св. 106–107
 Теодорик, король 15
 Теодорович Н., вч. 594–596
 Теодорокан Василь, магістр 117
 Теодосій — див. Феодосій
 Теодосій, митрополит 25
 Теофан (Theophanus), хроніст 78–81, 456, 464
 Теофан, імператор 77
 Теофан, протовестарій 80
 Теофіл, імператор 25–26, 77, 583
 Теофілакт (Феофілакт, Theophylakt Simocatta), хроніст 456–457, 618
 Теревобельський повіт 175
 Теревовля, м. 393–394, 396, 399, 401
 Теревинт, острів 33
 Терехтемирів — див. Трахтимирів
 Терлецький Кирило, єпископ 340
 Тернопіль, м. 175, 548
 Тернопільщина 175, 177
 Терпиловський Р.В., вч. 618
 Терський В. (Шеломенцев-Терський В.С.), вч. 611–612
 Терський С., вч. 611–612
 Тесалія 104
 Тетеря Павло, гетьман 483, 580, 624
 Тилицький Петро, єпископ 327
 Тимко Володимир, козак 307
 Тимошенко Л. XVI, 597–598
 Тира — див. Дністер
 Тирасполь, м. 11
 Тисмениця, р. 333
 Титлевський М., мемуарист 615
 Титмар, єпископ, хроніст 108–112, 135, 137, 588

- Титов Ф.И., вч. 635
Тифліс — див. Тбілісі
Тихомаль, м. 396
Тмуторокань (Тмутаракань), м. 27—28, 35, 56, 500
Тойма, р. 497
Толмачи, с. 440
Толочко О.П., вч. 586
Толочко П.П., вч. 586, 588
Толстой І., вч. 4, 362
Томашек В. (Tomaschek W.), вч. XI, 18, 452
Томашівський С., вч. XIV, 358, 555
Томек, ксьондз 193
Томсен В. (Thomsen W.), вч. 26, 73, 80, 586
Торарин, син Невюльва 129
Торгилсь, син Торольва 120
Торні, мати Гальварда 129
Торольва, герой саг 120, 122
Тракія 19, 21, 81, 96—97, 462
Трансильванія (Семигород) 473, 477, 624
Трапезунд 421, 423, 428
Трахтемирів (Терехтемирів), м. 306, 324, 422, 565
Траян, імператор 20, 405
Третьяков П.Н., вч. 583
Тригвасон Олаф — див. Олаф
Трингва, герой саг 120—121, 128
Триплля, с. 601
Трир, м. 84
Трофимук М., вч. XVI
Труа, м. 24
Труан, посол 38
Трубіж, р. 108
Трушевич І., літератор 643
Тудко, кн. 61
Тулча, м. 94
Туплао Димитрій, Св. 593
Тур (Thur), с. 268, 270—271, 286, 289, 596
Тур Никифор, архимандрит 317, 319
Туреччина (Порта, Турція) 75—76, 137, 473, 477—479, 483, 485—487, 489, 566, 568, 621, 623
Туринак (Turzynka), с. 151—152, 591
Туркова Анна (Turkova Anna), шл. 155, 158—160
Туробин, м. 145
Туров, м. 627
Турово-Пінська земля 110, 628
Туровський К., вч. 421, 468, 563
Туррис, м. 20
Туррія, фортеця 462
Тішемський, фотограф 362, 370
Тагіня, м. 428, 564, 616
Тясмин, р. 560
Уваров А.С., граф VII
Уяксья, с. 385
Угорська Русь (Карпатська Русь, Прикарпатська Русь, Україна-Русь Угорська) 345, 516—518, 533, 548
Угорщина (Ungarn) 108, 345, 384, 397, 447, 453, 548
Удальцов З.В., вч. 583
Узія 76
Україна (Україна-Русь) I, III—X, XII—XIII, 3, 27, 161, 247, 307, 347, 349, 351, 366, 432, 465—466, 469—470, 472—473, 475, 476—477, 479, 481, 483, 485, 487—489, 526, 536—537, 539—540, 545, 549, 551, 558—559, 563, 567, 573, 580, 602, 622—624, 629—630, 635, 637; див. також — Русь, Гетьманщина
Україна-Русь Австрійська — див. Галичина
Україна-Русь Угорська — див. Угорська Русь
Улька, дочка Ізидора 156
Уманець Ф., вч. XI
Уманець М. (Комаров М.), вч. 555
Упландія 128, 129
Успенський А., вч. 65
Уша, р. 599
Ушиця, м. 393
Фабрицій (Fabricius), хроніст 51
Фадлан — див. Ібн Фадлан
Факих (аль Факих), письменник 27
Фамінцін О., вч. VI
Фануїл, біба, 234
Фарлоф, посол 36, 38
Федоров І., друкар 573, 635
Феодосій (Теодосій), Св. V—VI, 503—504, 521—522, 626
Феодосія, м. 23
Феохтист, єпископ 508
Феофілат — див. Теофілакт
Фирлей Андрей, шл. 327
Фирлей Миколай, шл. 327
Фирлей Ян, шл. 327
Філарет (Филарет), єпископ 23—24
Філевич (Филевич) І., вч. X, 453, 512, 515, 533, 627
Філіповський Миколай (Philipowski Nicolaus), шл. 259, 283, 594
Філіппополь, м. 95
Фладей, острів 127
Флоренція, м. 636
Флоринський В., вч. X
Флорія Б.Н., вч. 613
Фока Варда, воен. 80, 98, 114—115
Фока Никифор (Никофор), імператор 78, 93—96, 98—100, 103, 106, 113—114, 586
Фока Никифор, син Варди 115
Фока патрицій 81—82
Фома — див. Хома
Фома, біба. 172—173, 202
Фортинський, вч. 85
Фотій (Photius), патріарх 29—31, 33—34, 69, 79, 81
Прага — див. Прага
Франко І., вч. IX, 161—162, 179—180, 244, 258, 343, 345, 354—355, 538—539, 547, 549, 553, 555—556, 593—595, 597, 603—604, 629—631
Франкфурт, м. 84
Франція 24—26, 594, 622
Фрелав, посол 38
Френ Х.М. (Frähn Ch.M.), вч. 35, 43
Хазран (Харван), м. 52, 91—92
Хакан-Рус, король 52
Халдеєвич Іван, воевода 401
Халеп (Халепал), урочище 308, 321, 328
Халепський Гришко, шл. 306, 308, 321, 327—329
Халепський Федір, шл. 308, 327—329
Халепський Ясько, шл. 308, 321, 327—328
Халепські, шляхтичі 308, 328
Харван — див. Хазран
Хасан, син Зейда, володар 56
Хасдай ібн Шафрут, іспанський єврей 86, 586
Хаукаль — див. Ібн Хаукаль
Хаканов О., вч. 577, 640
Хачатуров Р.А., вч. 584
Хвольсон Д., вч. 49, 51, 52
Херсон, м. 23, 72, 76, 93, 576, 638
Херсонес, м. 13, 111, 115
Херсонська губернія 576
Хилвудій, воевода 19—20, 461—463
Химс, м. 115
Хитавна — див. Кнів
Хмарський В.М., вч. 616, 637
Хмельницький Б., гетьман V, 347, 433, 434, 466—471, 473—476, 478—491, 568, 619—623, 625
Хмельницький Ю., гетьман 623
Хмільник, м. 561
Ходоєвський, шл. 402
Хозарія (Хозар; Хозарська держава, Хозарська земля) 35, 54—55, 57, 59, 76, 86—87, 91
Хозарська ріка — див. Волга
Хозарське море — див. Каспійське море
Хозарський каганат 587
Хойновський І., вч. X
Хома, м. 472
Холмська земля 259
Холодєвський Симон, шл. 329—330
Хома (Фома), священик 500—501, 502—505, 529
Хомиччю Юрко (Chomyszcz Jurko), сел. 260, 268
Хорасан, м. 34, 52, 55
Хорватія — див. Білохорватія
Хордадбег — див. Ібн Хордадбег
Хорезм 92—91
Хорс, міф. 45

- Хортиця (острів Св. Григорія), острів 73, 104
 Храбан Г.Ю., вч. 605
 Хривополь, м. 114—115
 Христина, королева 486, 624
 Худолівка, с. 594
 Худолій, гетьман 623
- Цайс К. (Zeuss K.), вч. 456, 459—460
 Царгород — див. Константинополь
- Царицин, м. 54
 Царьова Н., вч. 597—598
 Цезар Юлій, імператор 514, 627
 Целевич Ю., вч. 548, 604
 Церетелі Акакій, літератор 642
 Чернигога — див. Чернігів
 Цинкаловський О., вч. 594—596
 Цотенберг Г. (Zotenberg H.), вч. 28, 584
- Чавчавадзе Ілля, літератор 642
 Чановицький Войтіх, шл. 307, 602
 Чановицькі, рід 307
 Чаплинський Д., шл. 468, 621
 Чарг, боярин 444
 Чарнецький С., шл. 477, 623
 Чацький Т., вч. 523, 580, 642
 Чачковський Лев, вч. 611
 Червень, м. 398—399
 Черепин, с. 395
 Черкас Б., вч. 633
 Черкаси, м. 308—309, 431, 561
 Черкаська область 624
 Черкаське староство 558
 Черкаський замок 633
 Черна вода (Кара су), місцевість 24
 Чернінський Лукія, гетьман 566
 Чернів, с. 392
 Чернівці, м. 558
 Чернігів (Чернигов), м. 36—37, 48, 63, 70, 362, 368, 482—483, 498, 506, 508, 627
 Чернігівщина 501, 505, 608, 614
 Чернобилець Іона, чернець 315
 Черняхівський О., вч. 630
 Чехи (Czechy), с. 353, 363, 369—370, 379, 384, 387, 609—610
 Чехія (Бвнма, Boemania) 55, 75, 88, 549, 622
 Чигирин, м. 594, 624
 Чигиринський повіт (Чигиринщина) 244, 307
 Чижівський (Чижовський) Криштоф, вояка 313, 318, 328, 330—331
 Чичерін Б.Н., вч. 513, 627
 Чомик Прокопій (Szomik Procopius), слуга 156, 159
 Чорне море (Постинне море, Найтас, Понт, Понт Евксинський, Румське море, Руське море) XII, 4—5, 12—13, 15, 18, 21, 27, 29, 33, 54—55, 65, 80—81, 86, 102, 116, 455
- Чубинський П., вч. 604
 Чувка (Котковичі, Korkowicz), с. 157, 592
- Шанов С.А., вч. 587
 Шараневич І. (Szaraniewicz I.), вч. 15, 296—300, 361, 369—370, 374—375, 377—387, 390, 435, 533, 598, 608—609
 Шаула Василь, козак 306—309, 318—320
 Шаула М., ватажок 601
 Шафарик П. (Šafarik P.), вч. 15, 75, 457, 459
 Шах, ватажок 434, 563, 617
 Шахматов А.А., вч. V, 585—586, 611
 Швартовський (Swarthowsky), шл. 144, 151—152
 Шведова О.И., вч. 635
 Швеція 120, 477, 486—487, 624
 Швидько Г.К., вч. 637
 Шевченко Т. (Шевченко-Грушівський Т.) 554—555, 578, 615, 640
 Шерер Ж.-Б., історик 421, 615
 Шимченко О., вч. 539, 603
 Ширван, м. 57
 Шіман Т. (Schiemann Th.), вч. 453, 458
 Шлеск (Сілезія) 575
 Шлецер А. (Schlözer A.L.), вч. 118, 588
 Шлюмберже Г. (Schlumberger G.), вч. XI, 93, 414—416
 Шмигельський, епічн. 197
 Шнайдер А., вч. 390
 Шоломиця, р. 305, 325
 Шоломия, с. 391, 395
 Шопенгауер, філософ 579
 Шостак, ватажок 601
 Штейн Г. (Stein H.), вч. 4
 Штерн Ернст фон, вч. IX
 Шубравська М.М., вч. 614
 Шульгин (Шульгін) Я., вч. 348—351, 537, 548, 555, 605—606
 Шумля, м. 94
 Шумськ, м. 396
 Шурий Андрій (Szurj Andreas), міщанин 157—158
 Шухевич В., вч. 345, 354—355
- Шапов Я.Н., вч. 586
 Щеглова С., вч. 593
 Щедрогір (Szczodrohoszcz), с. 273, 275, 287, 289, 596
 Щекаровичі, с. 335
 Щепкин В., вч. VI
 Щурат В., вч. 593
- Югра (Гангрин), м. 86
 Юда (Июда, Юда), бібл. 195, 220, 227, 233, 250
 Юзеф — див. Іосиф
 Юра Р.О., вч. 603
 Юрій Всеволодович, кн. 497, 626
 Юрій de Chodorowstow, шл. 401
- Юрій Долгорукий (Георгій, Юрій Мономахович), кн. 368, 496—497, 499, 626
 Юрша, воевода 302, 599
 Юршич Івашко, шл. 599
 Юстиніан, імператор XI, 18—20, 462—463, 587
- Яблоновський О., вч. X, 431, 580
 Яблоновський Ю., вч. 431, 616
 Яблунівка, с. 635
 Яворів, м. 161, 180, 253
 Яворівський район 590—591
 Яворницький Д. (Еварницький Д.), вч. X, 420, 426, 428, 433, 614
 Яворський Ю., вч. 593
 Ягайло, король 532, 628
 Ягольниця, с. 177
 Ягольницький Леонтій, писар 177, 216, 593
 Ягіч В. (Jagić W.), вч. 457, 460
 Язловецький Микола, шл. 567, 633
 Язловецький Юрій, гетьман 563—565, 633
 Яік (Geix), р. 75, 86, 586
 Яків, чернець 626
 Яклан, райці 298
 Яков, стольник 440
 Яковенко Н.М., вч. 616, 620, 642
 Якун, кн. 61
 Якут (Якут ар-Руш, Jakut), хроніст 42—43, 49, 92, 585
- Ян de Wyzbiczca, староста 144
 Ян de Chodorowstow, шл. 401
 Ян Ольбрахт, король 145, 590
 Янин В.А., вч. 609, 612
 Ян Казимир, король 622—623
 Янко, кравець 309, 332
 Яношкі, опришок 354
 Яризлав — див. Ярослав Володимирович
 Ярислейф — див. Ярослав Володимирович
 Яровище (Jarowyszcz), с. 263, 595
 Ярополк, кн. 399
 Ярослав Володимирович (Яризлав, Ярислейф, Ярослав Мудрий), кн. 111—113, 116, 120—121, 128, 130—136, 139—143, 145, 415, 496, 589, 626
 Ярослав Всеволодович, кн. 497—498, 626
 Ярослав Муромський, кн. 503, 626
 Ярослав Осмомисл (Ярослав), кн. 435—436, 438, 444, 446, 448—449, 464, 617
 Ярослав Святополчич, кн. 627
 Ярославовичі, династія 531
 Ярославська губернія 559, 636
 Ясенів, с. 385
 Ясинський М., вч. 301, 437—438
 Ясинська (Iasznywszka), с. 151, 591
 Ястребов В., вч. VII, 575—576, 605, 638—639
 Яуер, м. 637
 Яфет, бібл. 58

- Яффе Ф. (Jaffe Ph.), вч. 33, 584
 Ях'я, син Саїда, сина Ях'ї (Ях'я),
 хроніст 66, 89, 98, 113—115
 Яценко М.Т., вч. 604
- Abram, сел. 271, 282
 Adam, кравець 155
 Agathia — див. Агатїй
 Alba Russia — див. Біла Русь
 Anastasia — див. Анастасія
 Anasz — див. Анаш
 Andreas ex Mogilew, міщанин 158
 Andreas parochus — див. Баргель
 Andrey, сел. 272
 Andreyecz Naum, сел. 267
 Andreyecz, сел. 265, 277, 280
 Andreyowa, сел. 279
 Anthaib (Anthair, Anthabus, Anthab),
 край 458
 Anton, сел. 266
 Antoniewicz W., вч. 612
- Bagier Yanczi — див. Берер
 Bainaib (Banayb, Bantaib), край 458
 Banduri — див. Бандурі
 Bargel Stanislaus, міщанин 157
 Bargiel Andrzej — див. Баргель
 Baszkowycz Stanyecz, сел. 269
 Batoreus Stephanus — див. Баторїй
 Bayko, сел. 262
 Berestia — див. Берестя
 Betleiem — див. Вифлием
 Bielecky Andreas, школяр 159
 Bielowski — див. Бельовський
 Bielski — див. Бельський
 Bieskowice — див. Бісковичі
 Blyznu, сел. 273
 Bobiński W., вч. 602
 Voermania — див. Чехія
 Boniecki — див. Бонецький
 Boor de, вч. 456, 464
 Boratyński L., вч. 613
 Borys, сел. 263, 271
 Boryssowycz Wassyl, сел. 269—270
 Boyarzin, сел. 262
 Brzesczye — див. Берестя
 Bucz Luczowycz, сел. 273
 Budzyński Z., вч. 592
 Buza(n) Ioannes — див. Буза(н)
 Byelka — див. Верхня Білка
 Byelycz Pylyp, сел. 264
 Byelycz, сел. 280
- Calysz Corczycz, сел. 269
 Caplycz Vassyl, сел. 278
 Caplycz, сел. 278
 Capr, сел. 275
 Catharina, міщанка 157
 Chacz, сел. 282
 Chalcouius Matthias, вікарій 157
 Chanczycz Chodor, сел. 269
 Chanczycz Iurek, сел. 269
 Char, сел. 275
 Chariton, сел. 268
 Charython, сел. 265
- Charyton, сел. 260
 Chłapowski K., вч. 602
 Chocum, сел. 268
 Chodecz Nyecz, сел. 273
 Choden Kulbayowycz, сел. 266
 Chodor, сел. 266, 272, 279, 280
 Chodorczycz Syenko, сел. 281
 Choma, сел. 263, 272, 276—277
 Chomuczycz — див. Хомиич
 Christophorus, монах-домініканець
 158
 Chwalyey Puk, сел. 277
 Chwycyecz, сел. 273
 Chylmon, сел. 271
 Chyrgurgus Iacobus, єретик 155
 Cichy Stanislaus, міщанин 155
 Clyma Nyesthor, сел. 275
 Constantinus Porphyrogenitus —
 див. Константин Порфірород-
 ний
 Sopko Paszek, сел. 270
 Corczycz Ihnat, сел. 270
 Cortilessy — див. Кортелісн
 Cowal, сел. 275
 Cracovia — див. Краків
 Cremno — див. Кримне
 Cumyn, сел. 271
 Curylo, сел. 274, 279
 Cuш, вч. 559
 Suzma Hulycz, сел. 281
 Suzma, сел. 265, 269
 Syzowycz Sawka, сел. 269
 Czarnysz, сел. 277, 280
 Czech, сел. 262, 274
 Czechy — див. Чехи
 Czelustka Iwanyecz, сел. 264
 Czermiński (помилк. Czerminski)
 Nicolaus, міщанин 155, 591
 Czołowski A., вч. 589
 Czomik Procopius — див. Чомик
 Czopko, сел. 271
 Czopkowycz Steczko, сел. 270
- Danilko Iacinkonis — див. Данилко
 Danylo, сел. 273
 Daschkowicz Eustachius — див.
 Дашкович О.
 Daszkowycz Jagmol, сел. 279
 Dathin — див. Датин
 Dawid — див. Давид
 Dąkowski P., вч. 590
 Demco — див. Демко
 Demyan, сел. 272
 Derigloua, вїйт 157
 Dobromil — див. Доброміль
 Domassewsky — див. Домашев-
 ський
 Drobysz, сел. 280
 Drohobucz — див. Дрогобич
 Dron, сел. 264, 273
 Dronyowycz Wassyl, сел. 270
 Dubyczno — див. Дубечне
 Dussakowycz Hryn, сел. 272
 Dupys, сел. 271
 Dzywyczy, с. 273
- Esland, територія естів 121
 Ea, filia Nicolai Czerminski, міщан-
 ка 155
 Ea, uxor Martini Coci, міщанка 157
- Felstyn, м. 155
 Franczek, слуга 157
- Gardecky Laurentius, священик 159—
 160
 Gątkiewicz F., вч. 597
 Gluchy — див. Глухи
 Głunyany, м. 152
 Gołębiowski S., вч. 616
 Górski — Гурський
 Grabowski M., вч. 621
 Gruda Feytko, міщанин 159
 Gumont, вч. 79
- Hampel — див. Гампель
 Hanycz, сел. 275, 276
 Hardouin — див. Гардуїн
 Harost Iwan, сел. 269
 Harost Wassyl, сел. 269
 Harosth, сел. 265
 Hawdey, сел. 274
 Hawrylo, сел. 262, 268, 274
 Hejdensztejn — див. Гейденштейн
 Herbst Benedykt, полеміст 154
 Hnyedko Hryn, сел. 266
 Hnyedko, сел. 267
 Homakowycz Iwanyecz, сел. 274
 Horeniecka Margareta, шл. 157
 Horost Borissowycz, сел. 269
 Horost Wassyl, сел. 260
 Howyen, сел. 266, 276
 Howyenko, сел. 272, 279
 Howyenyowycz Vassyl, сел. 274
 Hryć, сел. 157
 Hryn, сел. 272, 273
 Hryniiewicz Pawieł, писар 178, 241
 Hrynyecz Chodor, сел. 273
 Hrynyecz Chomuczycz, сел. 268
 Hrynyecz Iurko, сел. 260
 Hrynyecz Nyelkowycz, сел. 272
 Hrynyecz Stepan, сел. 262
 Hrynyecz, сел. 260, 265—266, 270,
 276, 279, 281
 Huerczy — див. Харієне
 Hul, сел. 264
 Hunfalvy, вч. 453
 Huszczyz Andrey, сел. 277
 Huth, сел. 273
 Hylko, сел. 268
 Hutz, епічн. 187
- Iacz, сел. 273, 280
 Iacznyszca — див. Ясницька
 Iakowycz Lobaszowycz, сел. 266
 Ianyecz, сел. 263
 Iarmol, сел. 272
 Iasieyko, епічн. 198
 Ihnath, сел. 265, 268, 272—273
 Ioannes de Ferens — див. Валигурка
 Ioannes Pallatinidus — див. Мпішек

- Iohannes, сел. 270
 Iohannes Diaconus — див. Іван ди-
 якон
 Iosko Ryetuchowycz, сел. 260
 Iosko, сел. 262
 Isaiski Iohannus, міщанин 155
 Iuchnowska, шл. 159
 Iuchnowsky Lucas, шл. 159
 Iurko collega, сел. 270
 Iuszko, сел. 273
 Ivan sive Iohannes — див. Іван, си-
 рота
 Iwan, сел. 278, 280, 282
 Iwanko, сел. 262, 273
 Iwanyecz Iakow, сел. 273
 Iwanyecz Roman, сел. 270
 Iwanyecz Thysz, сел. 273
 Iwanyecz, сел. 263, 272

 Jacz, сел. 268
 Jaffe Ph. — див. Яффе
 Jagusia, епічн. 199
 Jakut — див. Якут
 Jarmoi, сел. 280
 Jełowicky Zachariasz, писар 304
 Jendrychowicz Simeon — див. Єнд-
 рихович
 Jossko, сел. 277

 Kaczko, сел. 271
 Kalyennyk, сел. 262
 Kasia, епічн. 199
 Kaszper, епічн. 200
 Kielbaszczyna — див. Келбасчина
 Klebowski (помилк. Kletowski)
 Simon, міщанин 160, 592
 Klykowycz Iwanyecz, сел. 275
 Koczanko, сел. 260, 265
 Kokoreka, сел. 281
 Korcyz Olexa, сел. 269
 Korniwnicze — див. Корналовичі
 Korolyessa, сел. 265
 Korthylyeszcy — див. Кортелісі
 Kosko Wassylko, сел. 270
 Kossylo, сел. 279
 Koszczycz, сел. 271
 Kothowycz, сел. 281
 Kotkowicze — див. Чуква
 Kowal Hrynyecz, сел. 277
 Kowalska M., вч. 622
 Kozyel, сел. 279
 Krasmar Thomas, міщанин 155
 Krat Passyl, сел. 273
 Krusia, епічн. 199
 Kryth Hrynyecz, сел. 273
 Krznylow — див. Скиналів
 Kubala, вч. 475
 Kucz, сел. 273
 Kuczko Iwanyecz, сел. 266
 Kuczowycz Iwan, сел. 271
 Kuczowycz Olyszko, сел. 271
 Kudyn, сел. 270
 Kulbayowycz Sanyecz, сел. 267
 Kulyна — див. Кулина
 Kundrath, сел. 281

 Kurylicyzcz, сел. 271
 Kurylo, сел. 280
 Kuszowycz, сел. 273
 Kuzma, сел. 268, 271, 279, 282
 Kyerdei, сел. 270
 Кукуецз, сел. 272

 Lachman (Łachman), епічн. 187—
 188
 Laskowczy, сел. 284, 290
 Laszko, сел. 274
 Laviase, вч. 453, 458
 Lawrysz, сел. 265
 Lazor, сел. 272
 Lazyecz, сел. 263, 271
 Leczki Stanislaus, шл. 157
 Lelewel — див. Лелевель
 Leopolis — див. Львів
 Lewonyecz, сел. 275
 Leyba (Leuba), епічн. 186—187
 Lipsia — див. Лейпциг
 Lithvanus Mathey, сел. 267
 Lorenzo Grasso, видавець 490
 Lowyn, сел. 153
 Lublin — див. Люблін
 Ludkow — див. Лютків
 Ludorowski L., вч. 625
 Ludovicus, міщанин 160
 Luka, сел. 265
 Lukosowycz, сел. 275
 Lukan, сел. 262, 279
 Lutsky G., вч. 634
 Lwow — див. Львів
 Lyach, сел. 273
 Lyez, сел. 277, 281
 Lyen, сел. 270
 Lyenyecz, сел. 267
 Lyewon, сел. 265
 Lysowycz Zanyecz, сел. 266
 Lyszczycz Vassyl, сел. 282
 Lyszny Andreyecz, сел. 270
 Lythwynowicz Hawrylo, сел. 266
 Lythwynowycz Stepan, сел. 260,
 268

 Łewitan kapitan, епічн. 186

 Macieiwsky, шл. 157
 Macyna, сел. 268
 Macz, сел. 282
 Maczko Zawkowycz, сел. 271
 Maczowicz Thoma, міщанин 159
 Maczyna, сел. 264
 Maier, епічн. 186
 Malanka, сел. 157
 Malesowycz Iwanko, сел. 262
 Malowani Simon, міщанин 155
 Malycz Lyenczycz, сел. 268
 Malywycz Innath, сел. 281
 Malyna, сел. 265
 Malysz, сел. 263
 Man, сел. 270
 Manczyz Iwanyecz, сел. 267
 Manyecz, сел. 263, 270, 274
 Marco, сел. 276

 Mareczkowicz Martinus, міщанин 155
 Margareta (Marina), сел. 157
 Markowski F., вч. 589
 Mars, міф. 430
 Marthyn, сел. 280
 Martinus Koczvara, міщанин 159
 Martinus Mnich, чинбар 154
 Martinus, тивун 152
 Marysia, епічн. 199
 Maslo, сел. 260, 264
 Mass, сел. 272
 Massyowycz Iwanyecz, сел. 267
 Massyutha, сел. 281
 Massyuthycz Iwan, сел. 281
 Maxym, сел. 277, 282
 Michalowski — див. Міхаловський
 Migne — див. Мінь
 Mommsen — див. Моммзен
 Morduch, епічн. 187
 Mordzylowycz, сел. 275
 Moschouiticus regionus — див.
 Москва
 Moskoth, сел. 270
 Moszekowicz Szuk 263
 Mudryj S., вч. 592
 Mucolai, сел. 270
 Muczpor, сел. 262
 Muczko, сел. 276
 Myelkowycz, сел. 272
 Myklaschow — див. Миклашів
 Mykytha, сел. 268
 Mykytha, сел. 268, 274, 279
 Mykythycz Iaczko, сел. 278
 Mykytka, сел. 262
 Mynycz, сел. 278
 Mynka, сел. 280
 Mynycz, сел. 282
 Myssyecz, сел. 268
 Myzsko, сел. 272
 Mythkowycz, сел. 273
 Mytkowycz Wassyl, сел. 271

 Nastusia, епічн. 199
 Naumowycz Andrey, сел. 267
 Nehring W., вч. 601
 Nepelska Barbara — див. Непель-
 ська
 Neumann, вч. 4
 Nicephorus — Никифор
 Niederle — див. Нідерле
 Niedzwieczki Iohannes, міщанин 157
 Nikon, сел. 272
 Nosko, сел. 274
 Noskowycz Iwanyecz, сел. 275
 Noskowycz Syenko, сел. 275
 Nossaczowycz, сел. 277
 Nossko, сел. 278
 Noue Syolo — див. Нове Село
 Nova Sambor, м. 154
 Nowosielsky Jan, писар 310
 Nyecz Chodkowycz, сел. 273
 Nyelyep, сел. 268, 281
 Nyelyepycz Danylowycz, сел. 268
 Nyelyepycz, сел. 263, 268
 Nyesthorowycz, сел. 282

- Nyestor Iwanecyz, сел. 269
 Nyestor, сел. 272
 Nykon, сел. 272
- Observator — див. Грушевський М.
 Ogrucha (Sophiae), слуга 159
 Ohrysko J., вч. 602
 Okolski — див. Окольський
 Oleszko Florian — див. Олешко
 Olf, епічн. 188
 Olszanik — див. Ольшаник
 Olychwyer, сел. 278
 Olyssyecz, сел. 263
 Olyssyecz, сел. 263
 Olyssyeyuko, сел. 270
 Olyssyeyowycz Artym, сел. 260,
 269
 Olyszko Choduch, сел. 263
 Olyszko Macyna, сел. 269
 Olyzar, коваль 263
 Olyzar, сел. 263
 Olexa Iwan, сел. 273
 Olesko, м. 177, 209
 Onoszko, сел. 277, 282
 Onyuncyz 265
 Onyussy, сел. 272
 Oriszowski Joannes — див. Ори-
 шовський
 Orlowski Jacobus, шл. 155
 Orzechowski Alexandr — див.
 Оржеховський
 Orzelski — див. Ожельський
 Ostapko, сел. 270
 Ostaschowycz Stepan, сел. 264
 Oszur, епічн. 187
 Ozimina — див. Озимина
 Ozow, м. 187, 188
- Pallada, міф. 430
 Palydlo, сел. 281
 Panyecz Jakym, сел. 267
 Panyecz Mancyz, сел. 267
 Panyecz Marko, сел. 267
 Panyecz, сел. 275
 Papee — див. Папе
 Paprocki — див. Папроцький
 Paris — див. Париж
 Pascho — див. Пашко
 Paszko Lyenczy, сел. 270
 Paszkowski, вч. 430
 Paulus de Volia, канцлер 293
 Pendel Joannes, міщанин 160
 Petricius Melchior, канонік 158
 Petrus, міщанин 160
 Philipowski Nicolaus — див. Філі-
 повський
 Pietricovia — див. Пйотрків
 Pitowar Martinus — див. Пивовар
 Pitowarowa Anna Sobkova, міщан-
 ка 157
 Plescouia — див. Псков
 Pol Joannes, чинбар 154
 Polanski G., вч. 611
 Polaszka — див. Палажка
- Polska — див. Польща
 Powiecz (Powyeczue), с. 280, 282,
 288, 596
 Poznanka Fridericus, міщанин 160
 Praemisia — див. Перемишль
 Proczko, сел. 262
 Pronycz, сел. 264
 Przegnyowo — див. Перегнів
 Przeździecki A. — див. Пшев-
 дзєцький
 Przyboś K., вч. 590, 592
 Pufaski — див. Пулаский
 Puchnowycz Iwan, сел. 281
 Pucyz, сел. 267
 Puerkowycz Iurko, сел. 260, 270
 Puetuch, сел. 260, 269
 Puetuchowycz Iosko, сел. 269
 Pyotr, сел. 273, 279
 Pyotr, шинкар 270
- Rachnyacka Zophia, сел. 157
 Radosthow — див. Радостів
 Radyecz Tyszko, сел. 268
 Ragoza Lenczyz, сел. 271
 Rambaud, вч. 453, 458
 Raporsky Joannes, шл. 159
 Rasia, епічн. 199
 Rathnense districtus — див. Ратен-
 ське староство
 Rathno — див. Ратно
 Rawita-Cawroński — див. Гаврон-
 ський
 Rayowyszcz — див. Яровище
 Regel — див. Регель
 Rog Mathias, міщанин 157
 Rogozno — див. Рогізно
 Roman, сел. 261, 280
 Roszko, сел. 268
 Royowycz Vassyl, сел. 270
 Rozański — див. Ружинський Бог-
 дан
 Rozinski Luca, ткач 158
 Rudko, сел. 271
 Ruszczyz Stepan, сел. 277
 Russiecka Margaretha — див. Ру-
 сецька
 Russiecky Adam — див. Русецький
 Rybka Paulus, рибак 159
- Sacz, сел. 282
 Saczko, сел. 262, 267
 Samarowicze — див. Самаровичі
 Sambor Novae, м. 158
 Sampson, сел. 279
 Sanyecz, сел. 275
 Sawka, сел. 277
 Sayce — див. Сейс
 Schlumberger — див. Шлюмберже
 Schmidt J., вч. 454
 Schneider A., вч. 610
 Szczerpankova, міщанка 159
 Szczeny Bartek, сел. 157
 Szczydroszcz — див. Щедрогір
 Szczydlo Joannes, міщанин 159
- Sebastianus — див. Себастьян
 Sebastianus, золотар 159
 Serczyk W.A., вч. 605
 Serhey, сел. 266
 Serheyko, сел. 266
 Sigismundus — див. Жигимонт I;
 Жигимонт III
 Sigismundus Augustus — див. Жи-
 гимонт Август
 Simon N., міщанин 159
 Sinow — див. Синове
 Skrzinnio — див. Скиннйо
 Slocka Hedviga — див. Слоцька
 Slonka — див. Солонка
 Smolyey, сел. 265
 Sophronia — див. Софронія
 Sotus Guilielmus, міщанин 155
 Sotowa Catharina, міщанка 157
 Srul, епічн. 187
 Stanislaus de Syennycza, шл. 282—
 283
 Starczec Macyna, сел. 269
 Steczko, сел. 268
 Stepan, сел. 269, 272, 276
 Stephanio Petrus, писар 157
 Stecz, сел. 273
 Stipula Sebastianus, міщанин 159
 Stolowskj Stanislaus, чинбар 154
 Stradecz — див. Страдч
 Stritter I., вч. 582
 Strobowycz Wassył, сел. 269
 Strucs, сел. 275
 Strzalkowice — див. Стрілковичі
 Suchinski — див. Сухинський
 Sulimirski T., вч. 610
 Sulkowycz Zanyecz, сел. 275
 Supron, сел. 272, 274
 Suprunkowycz Chodor, сел. 275
 Suszko Borysz, сел. 270
 Swarhowsky — див. Швартовський
 Sydor, сел. 262, 275, 279
 Syecluczky Jacobus, староста 261
 Syekercyzycy, брати 268, 260
 Syelywon, сел. 265, 271
 Syenko, сел. 276, 278
 Sylaha, сел. 278
 Synow — див. Синове
 Szachowycz, сел. 274
 Szamarowicze — див. Самаровичі
 Szaraniewicz — див. Шараневич
 Szczerb Hryn, сел. 266
 Szczydroszcz — див. Щедрогір
 Szczothka, сел. 282
 Szlonka — див. Солонка
 Szmul (Szmun), епічн. 187
 Szudkowycz Vassyl, сел. 273
 Szuk, сел. 265, 279
 Szukowycz, сел. 278
 Szurj Andreas — див. Шурий
 Szydlo, сел. 262
- Taraszcizc Hawrilo, сел. 268
 Taraszcizc Zanyecz, сел. 268
 Tataro Jacobus, міщанин 155

- Tharasz, сел. 276
 Tharawsky Joan див. Тарнавський
 Tharnowski Joan — див. Тарнавський
 Theophylakt Simocatta — див. Теофілакт
 Therebyesz, сел. 265
 Thorun, м. 282
 Throszczkowicz Iwanko, сел. 273
 Throszczkowicz Iwan, сел. 273
 Thur — див. Тур
 Thymosz Sumowycz, сел. 276
 Thymosz, сел. 278
 Thynecz, сел. 279
 Thysz, сел. 264, 266
 Tolwycz Jaczko, сел. 275
 Truchon, сел. 265, 279
 Turkowa Anna — див. Туркова
 Turzynka — див. Туринка
 Tylicky Petrus, підканцлер 304
 Tynecz, сел. 268
 Ula, слуга 158
 Ulnasz, сел. 264
 Ulyasz, сел. 264
 Ungarn — див. Угорщина
 Ursus, сел. 266
 Vacz, сел. 280
 Vaczuk, сел. 265
 Vaczuk, сел. 265
 Vakumowycz Panas, сел. 277
 Valigorka Martinus — див. Валигурка
 Vaška (Barbara), міщанка 157
 Vassylucz, сел. 278
 Vasylo, сел. 263
 Venezia, м. 490
 Veremyeу, сел. 267
 Vikothi — див. Викоти
 Viothle — див. Ветли
 Volkov — див. Вовк
 Volossowycz, сел. 282
 Vyeluncze — див. Велимче
 Vyothlense districtus — див. Ветельська волость
 Wacula, сел. 273
 Wacyuk, сел. 265
 Warowski — див. Ваповський
 Warszawa — див. Варшава
 Wasyl, сел. 268
 Welyczenko S., вч. 625
 Veremyeу, сел. 279
 Wien — див. Відень
 Wirzbieta Maciej, видавець 424
 Wochno, сел. 280
 Wolk, сел. 279
 Wolnyk Ilnath, сел. 275
 Woloszyn Sydor, сел. 273
 Woron Hryn, сел. 268
 Woytek, епічн. 200
 Woźniakowa M., вч. 600
 Wroczow — див. Вороців
 Wyelancza — див. Велимче
 Wyelyerpole — див. Великополе
 Wyothly — див. Ветли
 Wysocko — див. Висоцько
 Ycko, епічн. 186—187
 Yrsz kapiarz, епічн. 186
 Zajda A., вч. 595
 Zalyessko, сел. 278
 Zalyessy — див. Заліси
 Zalyessy Nove — див. Заліси
 Zalyessy Stare — див. Заліси
 Zamschany — див. Замшани
 Zap, сел. 273
 Zanko, сел. 280
 Zankow, сел. 153
 Zanyecz, сел. 268
 Zanyowycz Iwanyecz, сел. 266
 Zasthawye — див. Застав'є
 Zborowski — див. Зборовський
 Zlyethycz, сел. 275
 Zophia, сел. 155
 Zosia, епічн. 199
 Zozulycz Iwanyecz, сел. 273
 Zubrzycki — див. Зубрицький
 Zuryd, сел. 281
 Zusia, епічн. 187
 Zyen Saczko, сел. 273
 Zynow, сел. 270, 277
 Zyrchie — див. Жирчи
 Żółkiewski Stanisław — див. Жолкевський
 Βοροτάλιατ, округ 76
 Βουλατζοσπόν, округ 76
 Γιαζιχοκόν, округ 76
 Γόλα, округ 76
 Ίαβδερτιτ, округ 76
 Κουαρτζιτζοор, округ 76
 Κουαλέη, округ 76
 Πριτίи, округ 76
 Ράс, див. Рос
 Ευροκαλέη, округ 76
 Ταλιμάτ, округ 76
 Τζοор, округ 76
 Τζόπον, округ 76
 Χαροβόη, округ 76
 Χοκόν, округ 76

СКОРОЧЕННЯ

бібл. — біблійне
 воен. — воєначальник
 вч. — вчений
 епічн. — епічне

кн. — князь
 м. — місто
 міф. — міфічне
 р. — ріка

с. — село
 сел. — селянин
 шл. — шляхтич

З М І С Т

<i>Я. Дашкевич</i> . Михайло Грушевський наприкінці XIX ст.	I
<i>М. Капраль</i> . Від упорядника	XIV
Розділ I. АРХЕОГРАФІЧНІ ПУБЛІКАЦІЇ, ПЕРЕДМОВИ	1
Виймки з жерел до історії України-Руси: до половини XI віку	3
Опись Львівського замку р. 1495	144
Метрика Самбірська. Подробиці з історії відносин релігійних	154
Кілька духовних віршів з Галичини	161
Співаник з початку XVIII в.	175
Описі Ратенського староства з 1500—1512 рр.	259
До історії “руського обряду” в старій Польщі	292
До історії “руського обряду” в давній Польщі	294
До питання про правно-державне становище київських князів XV в.	301
Матеріали до історії козацьких рухів 1590-х рр.	305
Кілька документів з життя Забузької Русі XVI в.	333
Передмова [до т. I “Етнографічного збірника”]	343
Передмова [до т. II “Етнографічного збірника”]	345
[Передмова до т. XIX “Руської історичної бібліотеки”]	347
[Передмова до т. XX “Руської історичної бібліотеки”]	349
Передне слово [до т. XXXI—XXXII “Записок НТШ”]	352
Передне слово [до т. XXXV—XXXVI “Записок НТШ”]	355
Вступне слово редакції [до т. VII “Руської історичної бібліотеки”]	356
Розділ II. АРХЕОЛОГІЧНІ СТУДІЇ	357
Молотівське срібло	359
Молотівське срібло. Археологічна замітка	361
Печатка м[итрополита] Константина з Звенигорода	367
Похоронне поле в с. Чехах (археологічна розвідка)	369
Звенигород Галицький (історично-археологічна розвідка)	389
Печатка з Ступниці під Самбором	414
Розділ III. ІСТОРИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ	417
Гетьман Богданко. Критично-історична розвідка	419
Галицьке боярство XII—XIII в.	435
Анти (“Antai, Antes). Уривок з “Історії України-Руси”	452
Анти. Реферат	465
Хмельницький і Хмельниччина. Історичний ескіз	466
Портрет Хмельницького з вид[ання] 1683 р. (До портрета)	490
Чи було між руськими племенами плем'я хорватів? Реферат	492

Розділ IV. ОГЛЯДИ, РЕЦЕНЗІЙНІ СТАТТІ	493
Нововидані пам'ятки давнього письменства руського	495
Нові розвідки з історії давньої Руси	512
Наукова діяльність Товариства імені Шевченка в р. 1895. Записка для загального збору р. 1896	534
Наукова діяльність Товариства імені Шевченка в 1896 і 1897 рр. Записка для загального збору 1898 р.	542
Наукове Товариство імені Шевченка і його діяльність в 1898 р.	550
Примітки до історії козащини з поводу книжки: Бесіди про часи козацькі на Україні	558
Розділ V. НЕКРОЛОГИ	569
Пантелеймон Куліш [Некрологічна звістка]	571
Петро Лебединцев — Іван Малишевський (Некролог)	572
В.Васілевський (Некролог)	574
Посмертні згадки (А.Скальковський, Е.Кунік, В.Ястребов)	575
Микола Гулак. Посмертні згадки	577
Е.Рудіковський — В.Луцкевич (Некрологічна згадка)	580
КОМЕНТАРІ	582
СПИСОК ЦИТОВАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ	644
ПОКАЖЧИК	654

Грушевський Михайло Сергійович

Твори: У 50 томах

Том 6

Серія "Історичні студії та розвідки (1895–1900)"

Редактор	<i>Л.Веремієнко</i>
Художнє оформлення	<i>С.Іванов</i>
Технічний редактор	<i>С.Довба</i>
Комп'ютерний набір і верстка	<i>Л.Гринчишин</i>
Коректори	<i>Р.Гамада, М.Ломеха, Б.Павлів, О.Тростянчин</i>

Здано на складання 03.06.2004. Підп. до друку 11.11.2004. Формат 70x100¹/₁₆.
Папір офс. Гарн. Academy. Офс. друк. Умовн. друк. арк. 54,82. Умовн. фарбовідб. 55,22.
Обл.-вид. арк. 44,98. Додатк. накл. 2000 прим. Свідоцтво держ. реєстру:
серія ДК № 22. Вид. № 03. Зам. 529-4.

Державне спеціалізоване видавництво "Світ" 79008 м. Львів, вул. Галицька, 21
www.dsv-svit.lviv.ua; e-mail: office@dsv-svit.lviv.ua

Надруковано з готових діапозитивів на ВАТ "Львівська книжкова фабрика "Атлас"
75005 м. Львів, вул. Зелена, 20

Грушевський М.С.

Г 91 Твори: У 50 т. /Редкол.: П.Сохань, Я.Дашкевич, І.Гирич та ін.;
Голов. ред. П.Сохань. — Львів: Світ, 2002 —
Т. 6: Серія "Історичні студії та розвідки (1895–1900)". — 2004. —
696 с.

ISBN 966-603-223-6; 966-603-367-4 (т. 6).

Шостий том зібрання праць М.Грушевського є другим томом серії "Історичні студії та розвідки" і охоплює період 1895–1900 рр. У ньому вміщені публікації документів, джерелознавчі розвідки і передмови, історичні статті та науково-інформаційні матеріали.

Видання розраховане для науковців та всіх, хто цікавиться історією України.

ББК 63.3 (4 УКР)

ISBN 966-603-223-6

ISBN 966-603-367-4 (т. 6)